

**Osnovna šola Frana Roša
Celje**

**ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?
Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka**

**Avtorici:
Nuša Okorn, 9. b
Neža Železnik, 9. b**

**Mentorica:
Nataša Gajšek Ključarič,
prof. ang. in nem.**

**Mestna občina Celje, Mladi za Celje
Celje, 2009**

1 KAZALO

1	KAZALO	2
2	POVZETEK	3
3	UVOD.....	4
4	OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	6
5	HIPOTEZE.....	7
6	RAZISKOVALNE METODE	8
6.1	PREGLED STROKOVNE LITERATURE	8
6.2	IZDELAVA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA OSNOVNOŠOLCE IN SREDNJEŠOLCE	8
6.3	IZVEDBA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	8
6.4	IZDELAVA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA MATERE SAMOHRANILKE	9
6.5	IZVEDBA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	9
6.6	OBDELAVA PODATKOV	9
6.7	OBLIKOVANJE SKLEPNIH UGOTOVITEV	9
6.8	POGOVOR S PSIHOLOGOM NA CSD CELJE.....	9
6.9	POGOVOR Z GOSPO MAJO SKAKIČ	9
7	TEORETIČNA IZHODIŠČA	11
7.1	DRUŽINA	11
7.1.1	VRSTE SODOBNIH DRUŽIN.....	13
7.1.2	VRSTE DRUŽIN V SLOVENIJI	14
7.2	RAZPAD DRUŽINE IN NASTANEK ENOSTARŠEVSKÉ DRUŽINE	14
7.2.1	LOČITEV.....	14
7.2.2	SMRT	15
7.3	PROBLEM ENOSTARŠEVSKIH DRUŽIN.....	15
7.3.1	VLOGA MATERE IN OČETA.....	16
7.4	VPLIV RAZPADA DRUŽINE NA OTROKA	17
8	OSREDNJI DEL	19
8.1	ANALIZA ANKETNIH VPRAŠALNIKOV	19
8.1.1	ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA NA OSNOVNI ŠOLI	19
8.1.1.1	ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA OD 2. DO 9. VPRAŠANJA.....	20
8.1.1.2	ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA OD 10. DO 12. VPRAŠANJA	25
8.1.2	ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA NA SREDNJI ŠOLI	27
8.1.2.1	ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA OD 2. DO 9. VPRAŠANJA.....	28
8.1.2.2	ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA OD 10. DO 12. VPRAŠANJA	33
8.1.3	ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA MATERE SAMOHRANILKE	35
8.2	ANALIZA REZULTATOV GLEDE NA ZASTAVLJENE HIPOTEZE	38
8.3	POGOVOR Z GOSPODOM ŽNUDERLOM	44
8.4	POGOVOR Z GOSPO SKAKIČ.....	47
9	ZAKLJUČEK.....	49
10	UPORABLJENA LITERATURA.....	51
11	PRILOGE	52
11.1	PRILOGA 1.....	53
11.2	PRILOGA 2.....	57
11.3	PRILOGA 3.....	59
11.4	PRILOGA 4.....	60

2 POVZETEK

V nalogi sva želeli ugotoviti kako ločitev staršev vpliva na občutke, vedenje otroka in na njegovo delo v šoli. Spraševali sva se, v koliki meri se otroci počutijo krive za razpad družine, kakšno vlogo igra njihova starost ob ločitvi staršev in ali je starost pomembna pri sprejemanju novih partnerjev. Spraševali sva se tudi kakšno vlogo igra po ločitvi starš, ki se odseli in kako se spremeni življenje mater, ki ostanejo same z otrokom.

Da sva lahko odgovorili na zgoraj zastavljena vprašanja, sva sestavili anketni vprašalnik, s katerim sva se obrnili na učence najine šole, na učence ene celjskih srednjih šol in na matere samohranilke.

Ob analizi rezultatov ankete sva ugotovili, da se najine hipoteze v večini ne potrjujejo. Mlajši otroci si ne pripisejo krivde za razpad družine in tudi nimajo občutka, da, ker so ostali že brez enega od staršev, bodo ostali tudi brez drugega. Ugotovili sva, da tako deklice kot dečki enako sprejemajo ločitev in ne kažejo pretiranih učnih ali vzgojnih problemov. Prav tako ni razlik med osnovnošolci in srednješolci, ne eni in ne drugi nimajo po ločitvi staršev učnih ali vedenjskih težav. Starš, ki se odseli, še vedno tesno sodeluje pri otrokovi vzgoji, mu ne popušča in ga ne razvaja ampak ravno obratno, skrbi ga njegovo obnašanje in delo v šoli.

Nekaj hipotez pa sva potrdili. Večina mater samohranilk si po ločitvi ne poišče novega partnerja in večina jih ima, ko ostanejo same, težave ali z denarjem ali pa z varstvom in prevozom otroka. Ugotovili sva, da je večina mater samohranilk razpetih med novim partnerjem in otrokom, a nekako uspejo uskladiti interese vseh vpletenih. Ugotovili sva tudi, da mlajši otroci lažje sprejmejo novega partnerja svojih staršev kot starejši otroci.

3 UVOD

»Naj vsak otrok poljub dobi
in vsak človek stisk roke doživi.
Naj seme ljubezni na vsakem koščku zemlje
oplodi, vzklije in vzcveti.
Dušo naj dobi.
Naj nikoli tema nanj ne leže,
naj svetlobe ne izgubi.
In vsakič znova višje seže,
naj objame vse ljudi.«¹

Sva učenki 9. razreda osnovne šole. Zgornja pesem naju je še posebej ganila, ker vidiva okrog sebe in še posebej pri najinih sošolcih, da je žal veliko otrok, ki niso deležni takšne sreče kot sva jo deležni sami. Namreč sreče, da odraščáš v urejeni družini, polni ljubezni, razumevanja, omogočanja, svetlih in ne temnih trenutkov.

»Starševstvo je zahtevna umetnost. Vsaka poteza s čopičem je pomembna. Da bi bil končni izdelek dober, morajo biti poteze mame in očeta, babic in dedkov ter vseh, ki soustvarjajo, usklajene.«²

Da žal te poteze dostikrat niso usklajene, dokazuje dejstvo, da dosti najinih sošolcev in učencev naše šole odraščá samo z enim staršem ali pa živijo v preurejenih družinah.

Včasih je bila vloga družine in vzgoja otrok zaradi enostavnejše kulture lažja, danes pa postaja zahtevnejša predvsem zaradi raznovrstne družbe v kateri živimo. Nestrpnost, ki jo občutimo na vsakem koraku, je prisotna tudi doma, med štirimi stenami. Pomanjkanje časa za pogovor, nestrpnost, nekvaliteten partnerski odnos povzročijo slabo klimo znotraj družine in sčasoma tudi razpad družine.

¹ Podgornik, N., Izbrana pot k otrokom, Nova Gorica 2005, str. 7.

²<http://www.familylab.si/sl/inside.cp2?uid=84A63D16-48EB-07C9-30A1-6409841F4666&linkid=articleMore>

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?

Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

Ob vsem tem velikokrat najbolj trpi otrok. Velikokrat razpad družine ne pomeni poslabšanje stanja, ampak rešitev, izhod v sili, ki prinese olajšanje za vse vpletene. Po drugi strani pa je pogosto otrok tisti, ki se sooča z največjimi stiskami. Kadar se mati in oče ne marata več, se lahko otrok prestraši, da tudi njega ne bosta več imela rada. Otroci pogosto ne razumejo, da je partnerska ljubezen drugačna kot starševska ljubezen. Predvsem mlajši otroci pogosto menijo, da se vse to dogaja njim ali pa zaradi njih.

Ob vseh teh dejstvih sva se raziskovalki vprašali ali se vedenje otroka in njegovo delo v šoli po ločitvi staršev spremeni, predvsem na slabše, ali otroci prevzamejo krivdo za razpad družine na sebe, kakšno vlogo igra starost otroka pri njegovem dožemanju ločitve.

Raziskovanje vprašanj nama je prineslo marsikatero ugotovitev, marsikdaj pa sva bili nad rezultati tudi presenečeni.

4 OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Sva učenki devetega razreda osnovne šole. Ker v najinem razredu kar nekaj najinih sošolk in sošolcev živi v enostarševskih in preurejenih družinah, naju je zanimalo, kaj pojem družina sploh pomeni, kakšne vrste družin poznamo, kdaj in zakaj razpade družina. Spraševali sva se kako razpad družine in posledice, ki jih le-ta prinaša, vplivajo na otroka, na njegovo obnašanje, učenje.

Prav tako sva se spraševali ali si otroci pripišejo krivdo za razpad družine in ali občutijo strah pred tem, da jih bosta zapustila oba starša.

Zanimalo naju je tudi ali starost otroka ob ločitvi vpliva na njegove občutke in ali je starost otroka pomembna pri sprejemanju novih partnerjev svojih staršev.

Prav tako sva se spraševali v kakšni meri in kako ostaja starš, ki po ločitvi ne živi več z otrokom, v stiku z njim.

Zanimalo pa naju je tudi če in kako se po ločitvi spremeni življenje mater samohranilk in s kakšnimi težavami se soočajo.

5 HIPOTEZE

Teze, ki jih navajava, so sledeče:

- mlajši otroci (do 11 let) si pogosteje kot starejši (12-18 let) pripišejo krivdo za razpad družine.
- Predvsem mlajši otroci imajo po ločitvi občutek, da, ker jih je zapustil že eden od staršev, bo to storil še drugi.
- Deklice ločitev lažje sprejmejo kot dečki in ne kažejo pretiranih učnih in vzgojnih problemov.
- Pri osnovnošolcih se po ločitvi kažejo učne težave v šoli, medtem ko se pri srednješolcih kažejo vedenjske težave, pogosto pa se pred težavami umaknejo v svet mamil in alkohola.
- Starš, ki ne živi z otrokom, si prizadeva, da takrat, kadar je skupaj z njim, nadoknadi vse zamujeno, zato mu popušča, ga razvaja in mu vse dovoli.
- Večina samohranilk si po ločitvi ne poišče novega partnerja ampak živijo same z otrokom.
- Starš, ki se odseli, le redko ostane v tesnem stiku z otrokom in še naprej sodeluje pri vzgoji.
- Mlajši otroci lažje sprejmejo in se navežejo na novega partnerja svojih staršev kot starejši otroci.
- V primeru, ko nastane nova družina, je mati pogosto razpeta med otrokom in novim partnerjem ter pogosto otroka postavi na stranski tir.
- Ko mati ostane sama z otrokom, se spopada ali s finančnim problemom ali pa s problemom varstva otroka (kam dati otroka, ko so vrtci zaprti ali ko je otrok bolan, mati pa mora v službo).

6 RAZISKOVALNE METODE

6.1 PREGLED STROKOVNE LITERATURE

Strokovno literaturo zajeto v periodičnem tisku in knjigah sva si najprej ogledali na medmrežju (COBISS – OPAC). S pridobljenimi podatki o knjižnem gradivu sva obiskali Osrednjo knjižnico Celje, in sicer Oddelek za študij. Tu sva obiskali enoto za izposajo knjižničnega gradiva.

Na medmrežju (COBISS – OPAC) sva si ogledali tudi raziskovalne naloge, zapisane na to temo.

Podatke sva iskali tudi na spletnih straneh na internetu.

6.2 IZDELAVA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA OSNOVNOŠOLCE IN SREDNJEŠOLCE

Izdelali sva anketni vprašalnik in se odločili, da bova anketirali učence naše šole in učence ene izmed celjskih srednjih šol.

Na osnovi prej zastavljenih hipotez sva sestavili anketni vprašalnik, ki obsega 12 vprašanj zaprtega in odprtega tipa.

6.3 IZVEDBA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

Vprašalnik sva izvedli med učenci matične OŠ, izpolnjevalo ga je 189 učencev od 5. razreda dalje, in med učenci SŠ, izpolnjevalo ga je 66 dijakov 3. in 4. letnikov.

Ker je tema najine raziskovalne naloge mogoče še za marsikoga boleča, sva anketni vprašalnik za učence osnovne in srednje šole sestavili tako, da so nanj odgovarjali vsi učenci posameznih razredov. Tako sva se izognili izpostavljanju tistih učencev, ki so doživeli ali še doživljajo neprijetnosti ločitve svojih staršev in težav, ki so s tem povezane.

6.4 IZDELAVA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA MATERE SAMOHRANILKE

Izdelali sva anketni vprašalnik in se odločili, da bova anketirali matere samohranilke. Na osnovi prej zastavljenih hipotez sva sestavili anketni vprašalnik, ki obsega 5 vprašanj zaprtega tipa.

6.5 IZVEDBA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

Vprašalnik sva izvedli med materami samohranilkami najinih sošolcev in učencev naše šole, izpolnjevalo ga je 11 mater, in med materami samohranilkami, ki prebivajo v Materinskem domu v Celju. Izpolnile so ga 4 matere samohranilke.

6.6 OBDELAVA PODATKOV

Pregledali sva izpolnjene anketne vprašalnike in jih ovrednotili. Podatke sva uredili in jih s tabelami in grafi predstavili v računalniškem programu Microsoft Excel.

6.7 OBLIKOVANJE SKLEPNIH UGOTOVITEV

Ugotovili sva, ali posamezne ugotovitve potrjujejo ali zavračajo zastavljene hipoteze in vse zbrano strnili v nalogo.

6.8 POGOVOR S PSIHOLOGOM NA CSD CELJE

Za pogovor sva prosili gospoda Mateja Žnuderla, psihologa na Centru za socialno delo v Celju, ki nama je predstavil problematiko razpada družine.

6.9 POGOVOR Z GOSPO MAJO SKAKIĆ

Za pogovor sva prosili tudi gospo Majo Skakić, učiteljico angleščine na najini osnovni šoli, ki nama je predstavila svoje poglede na ločitev njenih staršev.

6.10 OGLEDE ODDAJE *DRUŽINA*

Na prvem programu Televizije Slovenija sva si ogledali oddajo *Družina*, ki je bila na sporedu pet četrтков zapored ob 17.30 uri.

7 TEORETIČNA IZHODIŠČA

7.1 DRUŽINA

Družina sodi med primarne družbene skupine, saj ima zaradi tega, ker znotraj nje poteka vzgoja in vzreja otrok, urjenje otrok za družbeno sprejemljivo vedenje in opravljanje dejavnosti, ki so nujne za preživetje, lastnosti institucije.

Definicija pojma družina se na prvi pogled zdi zelo preprosta. Vendar pa je ta pojem vse prej kot lahko preprosto razložiti, saj je to pojem, ki se ves čas spreminja zaradi naraščanja alternativnih oblik družin. Poglejmo si nekaj razlag tega termina.

Slovar slovenskega knjižnega jezika definira pojem družina zelo splošno, in sicer kot »zakonski par z otroki ali brez njih.«³

Organizacija združenih narodov je v letu 1994 sprejela doslej edino globalno definicijo družine, ki pravi, »da družine predstavljajo osebo ali skupino oseb, ki skrbi za otroka ali otroke in je kot taka (torej kot družina) dojeta v zakonodajah in običajih posameznih držav članic.«⁴

Statistični urad Republike Slovenije družino opredeljuje kot »življenjsko skupnost staršev (obeh ali enega) in otrok, ki živijo v istem gospodinjstvu. Starost otrok ni omejena, vendar pa ti tedaj nimajo svoje družine oziroma ne živijo v zunajzakonski skupnosti. Družina sta lahko tudi samo mož in žena oz. partnerja, ki živita brez otrok v zunajzakonski skupnosti.«⁵

V učbeniku za predmet državljanska vzgoja in etika za 7. razred pa je zapisano, da je »glavna značilnost družine, da v njej skupaj živijo starši in otroci. Zveza moškega in ženske, ki nimata otrok, še ni družina.«⁶

³Skup.avt., Slovar slovenskega knjižnega jezika, Ljubljana 1970, str.514.

⁴http://csp.fdv.si/raziskave/raziskovalni_projekti/projekt/tipi-druzin-in-socialne-mreze/

⁵http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1617/

⁶Skup.avt., Državljska vzgoja in etika, Ljubljana 2003, str.17.

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? **Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka**

Virginia Satir je v svojem delu Družina za naš čas zapisala: »Družina je kraj, v katerem posameznik najde ljubezen, razumevanje in podporo tudi takrat, ko vse drugo odpove; kraj kjer se lahko osvežimo in napolnimo, da bolj učinkovito obvladujemo zunanji svet.«⁷ Prav tako pravi, da je za uspešno družino potrebno visoko samovrednotenje, neposredna, jasna, poštena komunikacija, prilagodljiva, človeška pravila in odprta povezava z družbo. V uspešni družini je dovoljeno govoriti o vsem, bodisi o razočaranjih, strahovih, jezi kot tudi o veselju in uspehu. Člani uspešne družine se o svojem počutju pogovarjajo brez zadržkov. Žal pa dodaja, da so za mnoge družine to le sanje.

V zdravi družini ima vsak član pravico, da ni prezrt, da ga drugi člani družine vidijo, slišijo in jemljejo resno. Vsak človek potrebuje za izgradnjo občutka lastne vrednosti možnost izražanja svojih čustev, misli in želja. Le – te mora imeti možnost soočiti z ljudmi, prevzeti odgovornost zanje in se jih naučiti obvladovati ter spremeniti. Družina lahko človeku omogoča odkrivanje lastne edinstvenosti, potencialov in neodvisnosti kot tudi izkušnjo, da je drugim pomemben, da ga potrebujejo, da skrbi, da ima rad in da ga imajo radi.

Osnovne funkcije družine so tako biološko - reprodukcijske, kot sociološko - kulturne. Človek je del narave in se tako kot druge vrste živih bitij ohranja z razmnoževanjem. Poleg biološko – reprodukcijske funkcije pa ima družina veliko vlogo tudi pri prenašanju kulturnih vzorcev in izročil ter pri zadovoljevanju čustvenih potreb. Prav tako je pomembna funkcija družine tudi skrb za dom in s tem zadovoljevanje osnovnih potreb, t.j. potreb po hranjenju ter fizični in socialni varnosti.

Družina je tradicionalno sestavljena iz zakonskih partnerjev in enega ali več otrok. V tem primeru govorimo o nuklearni ali jedrni družini. Družina, ki je imela vse do 20. stoletja »tipično obliko«, se danes spreminja. Manjša se število porok, narašča pa število parov, ki se odločijo za ločitev. Tudi rodnost je še vedno občutno nižja kot pred leti. Danes se vse bolj uveljavljajo družine, ki temeljijo na izvenzakonski

⁷Satir, V., Družina za naš čas, Ljubljana 1995, str. 17.

skupnosti. Prav tako je danes vedno več enostarševskih in istospolnih družin.

V razvitem svetu Evrope in Amerike so nekatere funkcije družine nadomestile družbene institucije. Izrazit primer je skrb za najmlajše člane in ostarele. Primarna socializacija otrok se je začela prenašati na vzgojno izobraževalne ustanove. V procesu primarne socializacije, ki poteka v okviru družine tako, da otroci posnemajo starše in se tako naučijo mnogih vedenjskih vzorcev, se posamezniki naučijo, kakšno mesto zavzemajo v družbi. Primarna socializacija, ki traja od enega do desetega leta starosti, ima vpliv tudi na oblikovanje osebnosti.

7.1.1 VRSTE SODOBNIH DRUŽIN

Družin je več vrst, odvisno od tega, koliko ljudi živi v družinski skupnosti.

OZN loči naslednje vrste družin:

- **jedrna družina** (biološke in socialne jedrne družine staršev in otrok, enostarševske in adoptivne ali posvojiteljske družine);
- **razširjena družina** (tri ali večgeneracijske družine, razširjene in plemenske družine);
- **reorganizirana družina** (dopolnjene, sestavljene družine, istospolne družine).

Jedrna družina je družina, v kateri živita skupaj oba starša in otroci.

Kadar z otroki živi le eden od staršev, govorimo o **enostarševski družini**. Mater, ki živi z otrokom ali otroki imenujemo **samohranilka**, očeta pa **samohranilec**.

Če si po ločitvi ali smrti partnerja tisti od staršev, ki ostane sam z otroki, najde novega partnerja, govorimo o **preurejeni ali reorganizirani družini**. V takšno družino lahko poleg novega partnerja vstopijo tudi njegovi otroci, rojeni v njegovi prejšnji partnerski zvezi.

Brown pa je vpeljal novo tipologijo družin, za katero meni, da ustreza sodobnim razmeram:

- **jedrna ali dvogeneracijska družina** staršev in otrok;

- **klasične razširjene družine** (več jedrnih družin, strnjena lokacija bivanja, pogostost stikov);
- **modificirane razširjene družine** (jedrne družine, ki živijo ločeno od sorodstva, a imajo redne stike s sorodniki);
- **enostarševske družine** (en starš, en ali več otrok, najpogostejše materinske enostarševske);
- **reorganizirane družine**

7.1.2 VRSTE DRUŽIN V SLOVENIJI

Če upoštevamo Brownovo tipologijo družine in zadnji popis prebivalstva leta 2002, vidimo, da v Sloveniji še vedno prevladuje jedrna družina. Delež te oblike družine (t.j. zakonski par z otroki) je leta 2002 znašal 53 %. Zunajzakonskih partnerjev z otroki pa je bilo 5 %.

Materinske enostarševske družine so predstavljale 16 % družinskih oblik, očetovske enostarševske družine pa 3 %.

7.2 RAZPAD DRUŽINE IN NASTANEK ENOSTARŠEVSKÉ DRUŽINE

Do razpada družine pride, kadar eden od staršev umre, kadar razpade partnerska zveza ali kadar se starša ločita. Ko pa si tisti starš, ki živi sam z otroki, ne ustvari nove partnerske zveze oziroma ima dovolj dober položaj, da živi z otroki sam in ne pri svojih starših, govorimo o enostarševski družini.

7.2.1 LOČITEV

Prepiri staršev in napetost doma velikokrat pripeljejo do ločitve. To je eden najbolj tragičnih dogodkov v otrokovem življenju, saj se z ločitvijo marsikaj spremeni. Kadar se starša ločita, pomeni to tudi fizično ločitev od enega od staršev. Tudi če tisti od staršev, ki živi ločeno od ostalih, še vedno želi ohranjati stike z otroki in predstavljati del njihovega življenja, se še vedno zgodi, da prevzame vlogo nekoga od zunaj.

Predvsem zaradi tega, ker ni več navzoč pri vzgojnem vsakdanu in le občasno, če sploh, doživlja probleme družine. Dostikrat si zato prizadeva, da bi takrat, ko je skupaj z otroki, vse to nadoknadil in da hkrati ne bi izgubil ljubezni otrok in se zato, če je le mogoče, izogiba konfliktov z otroki, je do njih popustljiv, jim veliko dovoljuje in še prevečkrat izpolnjuje njihove želje. Vse to pa tistega starša, ki vsak dan vzgaja otroke, navdaja z jezo in strahom, da bodo postali otroci preveč razvajeni. Po ločitvi se lahko pojavijo denarne težave in stiske. Velikokrat se spremenijo rutine in vsakdanje življenje družine. Ločitev ni enkraten dogodek, ampak nekaj kar traja in traja. Začne se s prepiri, napetostjo, nadaljuje pa z ločitvijo, bitkami za skrbništvo, prilagajanjem družin, stisko med časom obiskov, zmenki staršev z novimi partnerji. Za družine, ki prestanejo ločitev, praviloma velja, da občutijo mnogo napetosti in bolečine.

7.2.2 SMRT

Do razpada družine pride tudi ob smrti družinskega člana. To je ena najbolj tragičnih izgub, ki jih lahko doživi otrok. Otrok mora takrat nase prevzeti več odgovornosti kot je zanj primerno, saj je starš pod velikim stresom.

Otrok se mora s smrtjo in bolečino, ki jo čuti ob izgubi ljubljene osebe, spoprijeti na zdrav način. Nedokončano ali nerazrešeno žalovanje lahko povzroči resne psihične težave v vseh starostnih obdobjih.

7.3 PROBLEM ENOSTARŠEVSKIH DRUŽIN

V enostarševski družini eden od staršev prevzame vse starševske funkcije (skrb za otroke in vzgoja, zadovoljevanje čustvenih potreb, skrb za dom, prenašanje kulturnih vzorcev) ali pa, kar se tudi pogosto zgodi, določene funkcije (še posebno čustvene) drugega partnerja prevzame eden od otrok. Vse breme je torej na ramenih enega starša.

Največja težava enostarševskih družin je, da otroci ne izkusijo osrečujočega odnosa med moškim in žensko, zato odraščajo brez tega pomembnega modela.

Fantje, ki odraščajo samo z materjo, lahko postanejo preveč odvisni od matere in lahko dobijo vtis, da ženske v družbi prevladujejo ter začnejo verjeti, da moški v družbi nič ne pomeni.

Dekle v enostarševski družini ima lahko prav tako motena spoznanja o pravem odnosu med moškim in žensko. Vlogo ženske lahko doživlja kot vlogo služkinje, ki mora samo dajati in ne dobi ničesar v zameno, ali pa da mora vse narediti sama in postati popolnoma neodvisna.

7.3.1 VLOGA MATERE IN OČETA

Mati v družini prevzema vlogo tistega, ki daje zaupanje in varnost. Zato zahtev družbe, prepovedi in zapovedi ne more postavljati mati ampak jih postavlja oče. Njegova osnovna funkcija je, da odpelje otroka stran od matere v realen, krut svet. Otroci potrebujejo očetovo vzgojo.

Vloga, ki jo mati odigra do otrokovega četrtega leta, je nenadomestljiva. Kljub temu pa naj bi se začel oče aktivneje vključevati v igro otroka po njegovem prvem letu življenja. Oče pa naj bi bil vključen v življenje otroka tudi tako, da pomaga materi in jo razbremeni pri delu z otroki.

Oče igra pomembno vlogo tako pri vzgoji sina kot hčere. Če je oče vključen v hčerino življenje od začetka, z dekletom naveže tesno in trajno povezavo. Oče naj bi dal hčeri občutek, da je kot ženska lepa, ljubljena, krasna in edina. Če je odnos med očetom in hčerko odkrit, bo dekle veliko pridobilo. Oče naj bi hčer tudi vpeljal v moški svet, da se potrdi kot ženska in da bo kasneje sposobna s svojim partnerjem doživljati to, kar doživlja z očetom, t. j. da jo bo partner sprejemal in da bo zanj pomembna. Oče je hčerkin prvi moški in je njeno varno zatočišče, kjer si lahko oddahne in zajame sapo.

Oče mora od sina zahtevati red. Meje, ki mu jih postavlja, morajo biti jasne; postaviti jih mora odločno, z zgledom in svojo avtoriteto⁸.

Mati pogosto prevzame vlogo očeta, vendar se v daljšem časovnem obdobju izkaže, da obema vlogama ni kos. V enostarševskih družinah je pogosto, da matere ne obvladajo svojih sinov. Enak problem se lahko pojavi tudi v jedrnih družinah, če je oče pogosto odsoten in ne odigra svoje vloge.

Težava mater je tudi v tem, da se prepogosto pretirano navežejo na otroke in jih zato ne izpustijo v svet. Kadar so brez partnerja, pogosto vzpostavijo z otrokom globok in enakovreden odnos, ki je podoben partnerskemu, kar otroke preobremeni in zato psihološko zlorabi.

7.4 VPLIV RAZPADA DRUŽINE NA OTROKA

Ob ločitvi v otroku narašča strah, da bo ostal zapuščen. Zato otrok takrat še posebej potrebuje ljubezen in dokaz, da je cenjen. Otroci, ki izgubijo občutek varnosti, pogosto zahtevajo od ponovno samskega očeta ali matere dodatno pozornosti. Vendar ima ta vedno manj časa in psihične moči, da bi se posvetil otroku. Energijo porablja za to, da se ponovno postavi na noge, razvije svojo neodvisnost in samospoštovanje. Tako otrok večkrat ostane sam, brez nadzora in potreben pozornosti. Situacija se poslabša, če mora otrok preživljati večere z najeto varuško. Težavne so tudi situacije, ko se morajo matere samohranilke ali očetje samohranilci boriti z otrokovim ljubosumjem, uperjenim proti novemu partnerju. Takšni dogodki vzbujajo v otroku občutek zapuščenosti in pripeljejo do tega, da se otrok počuti še bolj boječega in negotovega.

⁸ avtoriteta – oblast; (pre)moč, veljavnost.
Verbinc, F., Slovar tujk, Ljubljana 1989, str. 78.

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?
Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

Otroci, ki so pod stresom, se želijo včasih zateči v čas, ko so se počutili varne in ljubljene. Zato začnejo sesati palec, posnemati otroško govorico, močiti posteljo in se pretirano navežejo na očeta ali mater, pri katerem živijo. Po ločitvi lahko otrok zapade v ekstremno žalost, zapiranje vase, neposlušnost. Otrok se lahko obnaša nasilno in neprestano povzroča težave v šoli ali vrtcu. Prav tako lahko pri šoloobveznem otroku pride do padca sposobnosti, otrok popusti pri učenju in začne posledično dobivati vedno slabše ocene. Otroci z nizkim samospoštovanjem se lahko začnejo vesti nesocialno, začnejo se prepirati s prijatelji, se zapirajo vase, postanejo bolj napadalni in imajo pogoste togoste izbruhe.

Otrok lahko celo hlini bolezen ali resnično zboli. Nekateri pa se celo namerno poškodujejo, da bi se starši začeli zanje zanimati.

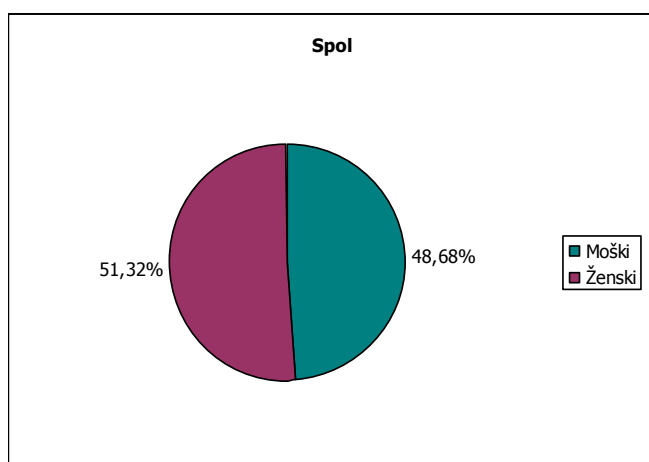
8 OSREDNJI DEL

8.1 ANALIZA ANKETNIH VPRAŠALNIKOV

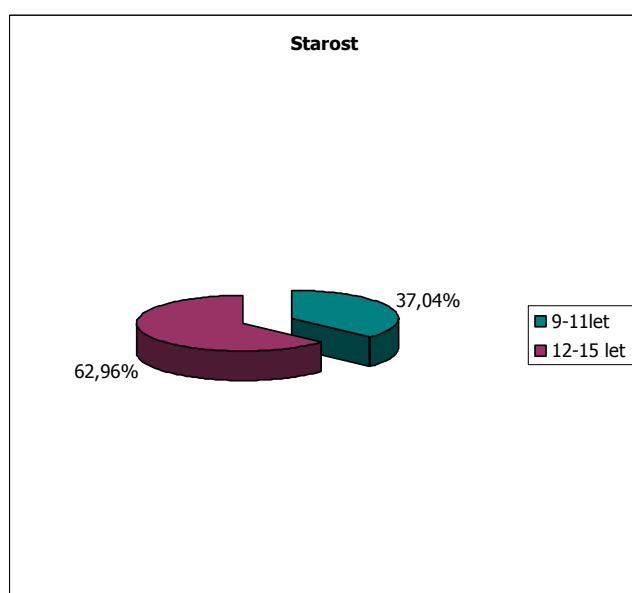
8.1.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA NA OSNOVNI ŠOLI

Anketni vprašalnik je reševalo **189 učencev** naše šole, in sicer od 5. razreda dalje.

- Anketo je izpolnjevalo 48,68% fantov in 51,32% deklet.

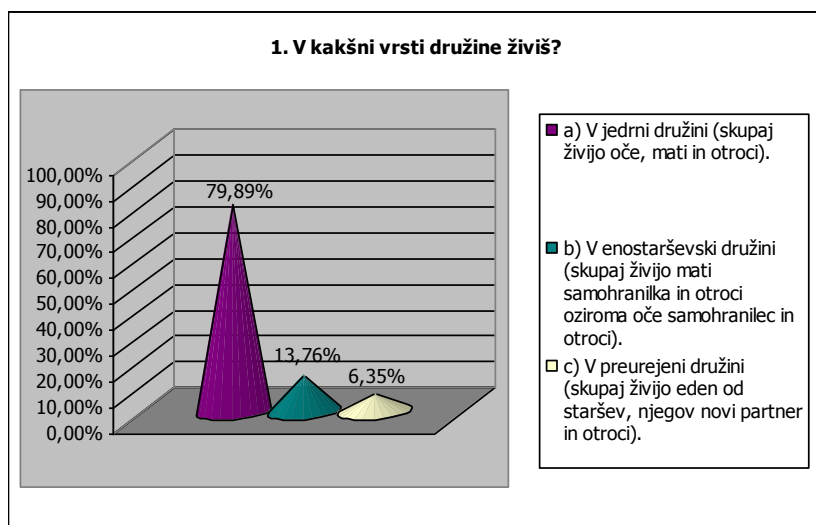

- Učenci, ki so izpolnjevali anketo, so stari od 9 do 15 let. 37,04% učencev je starih med 9 in 11 let, 62,96% učencev pa med 12 in 15 let.

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?
Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

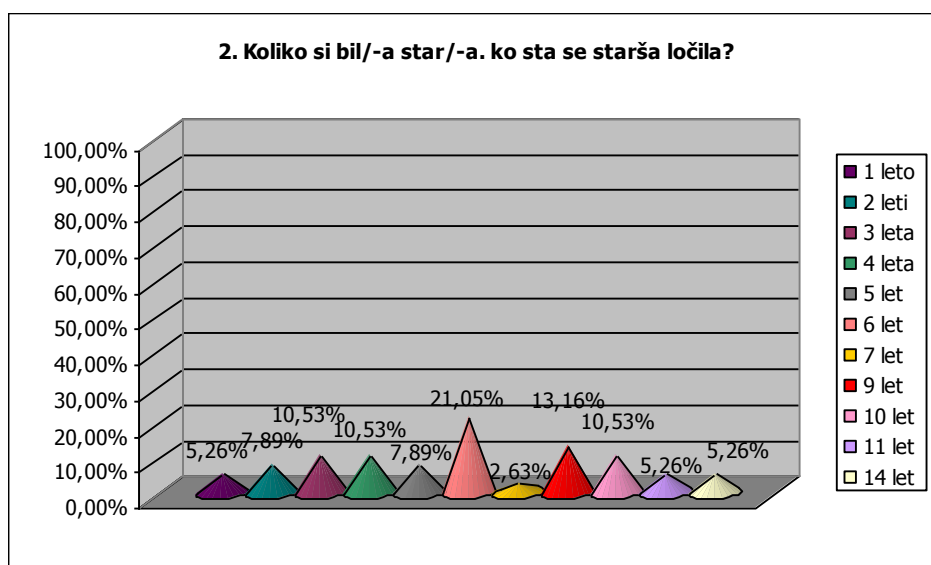
- V jedrni družini živi 79,89% anketiranih učencev, 13,76% jih živi v enostarševski družini. V preurejeni družini pa živi 6,35% anketiranih.

38 anketiranih učencev (20,11%) je nadalje odgovarjalo na sklop vprašanj od 2. do 9., **151 učencev** (79,89%) pa na sklop vprašanj od 10. do 12.

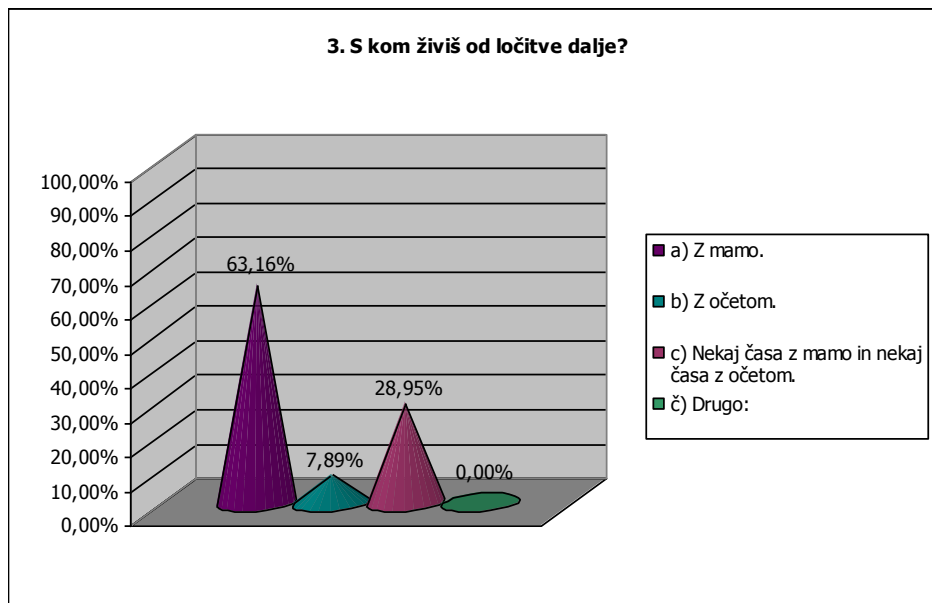
8.1.1.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA OD 2. DO 9. VPRAŠANJA

- Starost učencev ob ločitvi staršev je zelo različna, največ učencev, to je 21,05%, pa jih je bilo, ko sta se starša ločila, starih 6 let.

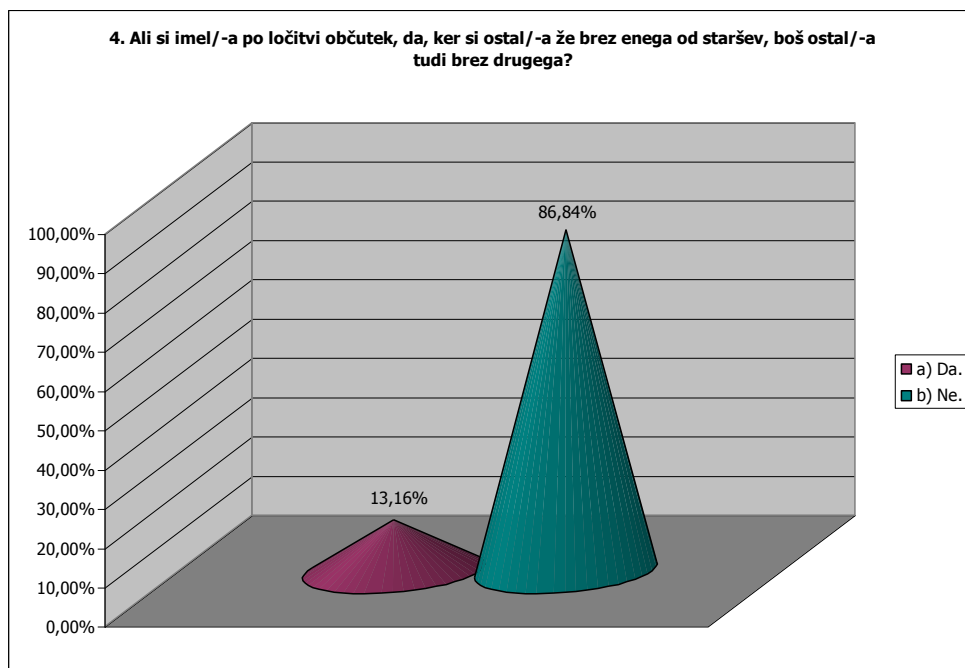

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

- Večina učencev živi od ločitve dalje z mamo, in sicer 63,16% anketiranih učencev, 7,89% jih živi z očetom in 28,95% nekaj časa z mamo in nekaj časa z očetom.

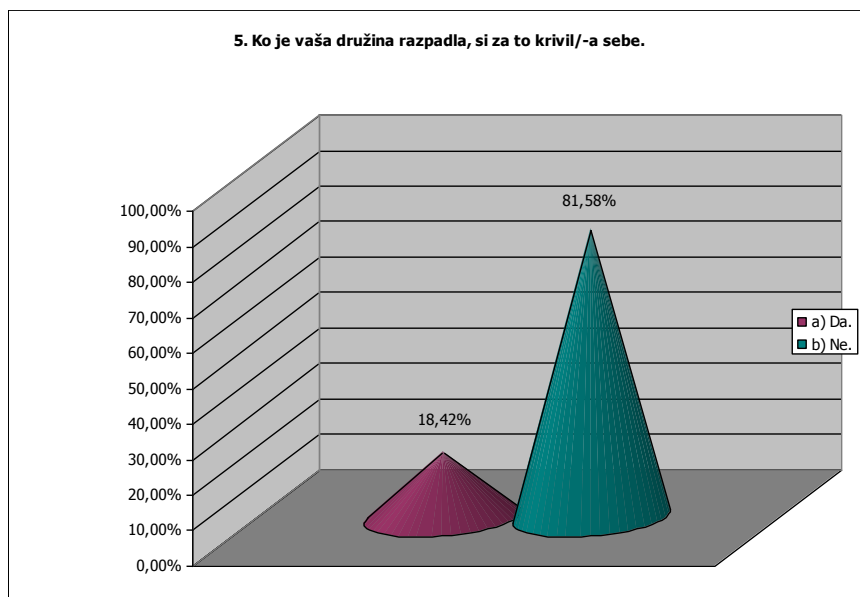

- Na vprašanje ali si imel/-a po ločitvi občutek, da, ker si ostal/-a že brez enega od staršev, boš ostal/-a tudi brez drugega, je 86,84% vprašanih odgovorilo z ne in 13,16% vprašanih z da.

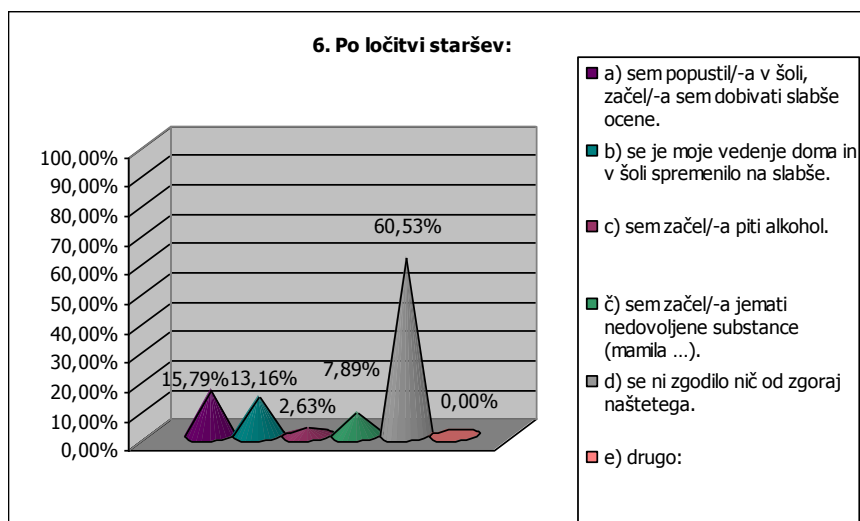
ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? Razpad družine in vpliv razpada na odrasčanje otroka

- 81,58% anketiranih učencev za razpad družine ne krivi sebe, medtem ko 18,42% učencev meni, da so za razpad družine krivi oni.

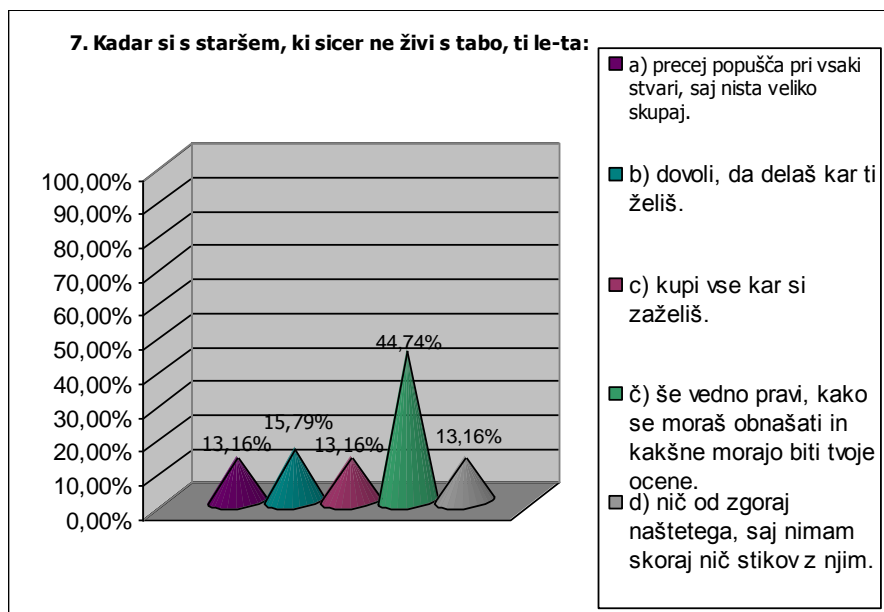
- Po ločitvi staršev je 15,79% anketiranih popustilo v šoli in začelo dobivati slabše ocene, 13,16% anketiranih je mnenja, da se je njihovo vedenje doma in v šoli spremenilo, 2,63% anketiranih učencev je začelo piti alkohol, 7,89% pa jemati nedovoljene substance. Več kot polovica anketiranih učencev, to je 60,53% pa pravi, da se ni zgodilo nič od zgoraj naštetega.

Na vprašanje kako se je njihovo vedenje spremenilo, je samo ena učenka napisala, da je začela odgovarjati mami, drugi niso natančneje opisali sprememb v njihovem vedenju.

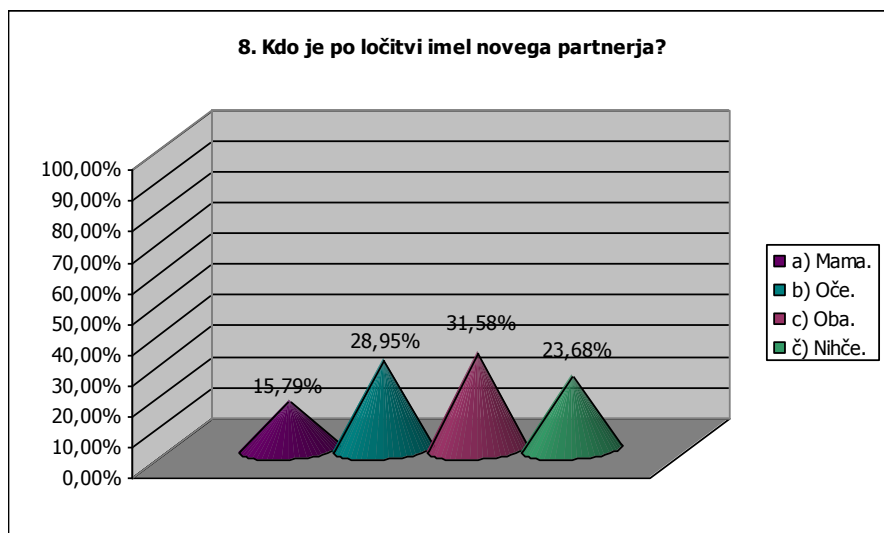

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?
Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

- Skoraj polovici anketiranih učencev (44,74%) starš, ki sicer ne živi več z njimi, še vedno pravi, kako se morajo obnašati in kakšne ocene morajo imeti. 13,16% anketiranim učencem starš, ki ne živi z njimi, precej popušča oziroma kupi vse kar si želijo. Enak odstotek anketiranih nima s staršem skoraj nič stikov. 15,79% anketiranih učencev pa pravi, da jim starš dovoli, da delajo kar želijo.

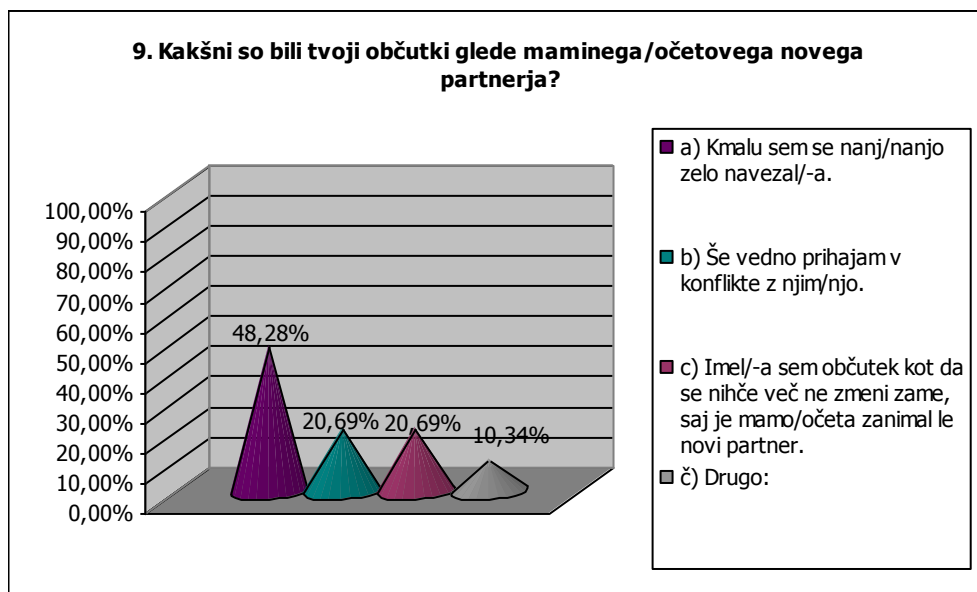

- Slaba tretjina staršev (tako oče kot mati) anketiranih učencev (31,58%) je po ločitvi imela novega partnerja. 15,79% je mam in 28,95% očetov, ki so po ločitvi imeli nove partnerje. Slaba četrtnina staršev (23,68%) pa po ločitvi ni imela novega partnerja.

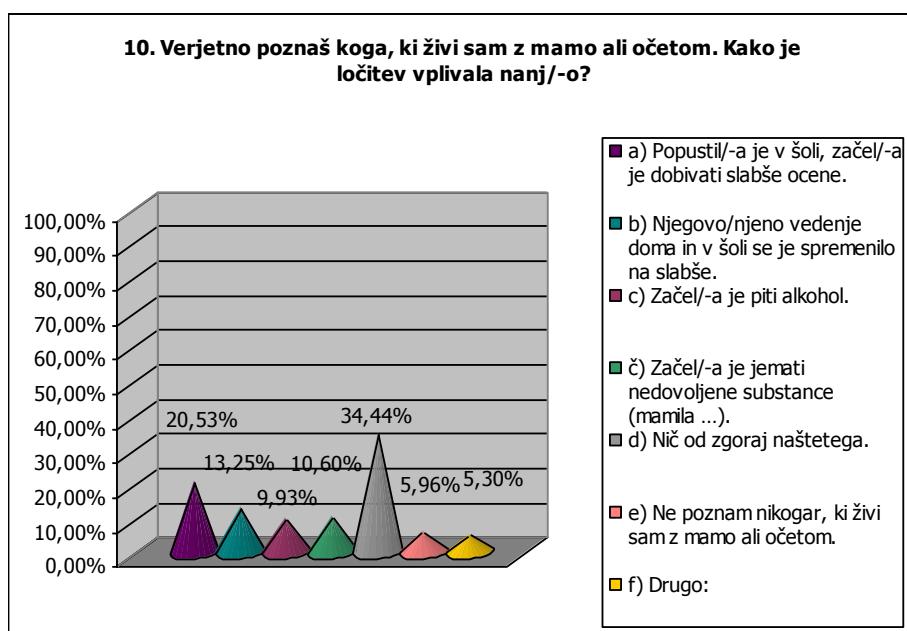
ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

- Skoraj polovica anketiranih učencev (48,28%) se je na maminega/očetovega partnerja kmalu navezala, 20,69% anketiranih bodisi še vedno prihaja v konflikte z maminim/očetovim novim partnerjem bodisi je imelo občutek, da je mamo/očeta zanimal le še novi partner. Pod drugo so anketirani zapisali, da so novega partnerja sovražili ali pa ga niso marali.

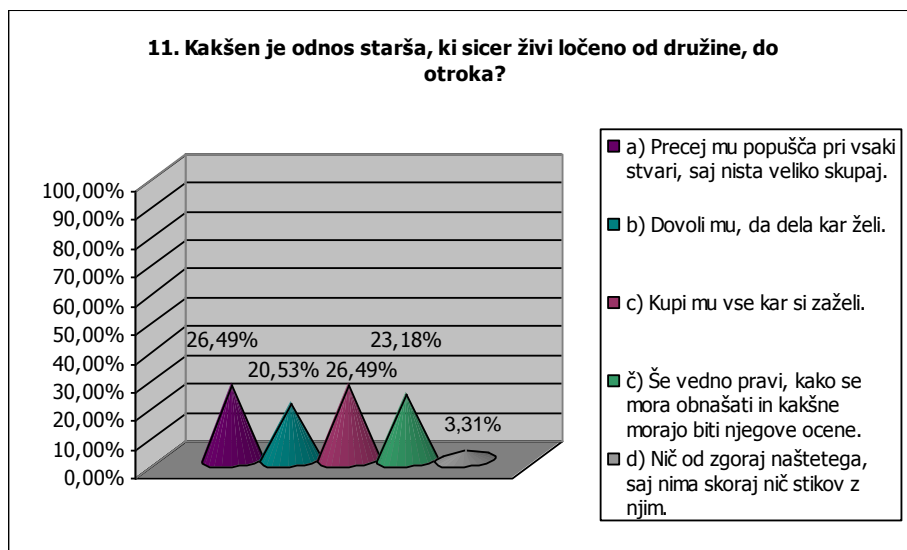
8.1.1.2 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA OD 10. DO 12. VPRAŠANJA

- Slaba tretjina anketiranih (34,44%) meni, da ločitev ni vplivala na to, da bi oseba, ki jo poznajo, popustila v šoli, spremenila vedenje na slabše, začela piti alkohol ali začela jemati nedovoljene substance. 20,53% vprašanih je mnenja, da je na tistega, ki ga poznajo, ločitev vplivala tako, da je začel v šoli dobivati slabše ocene, 13,25% anketiranih meni, da se je njegovo vedenje spremenilo na slabše, skoraj enak odstotek anketiranih pa je mnenja, da je ta oseba ali začela piti alkohol (9,93%) ali jemati nedovoljene substance (10,60%). Pod drugo so anketirani zapisali, da se je oseba, ki jo poznajo, še bolj potrudila v šoli in da se je njeno obnašanje spremenilo na bolje. Nekateri pa so zapisali, da je oseba postala zaprta sama vase, se z nikomer več ni pogovarjala, je zašla v nepravo družbo in se je ves časa lagala.

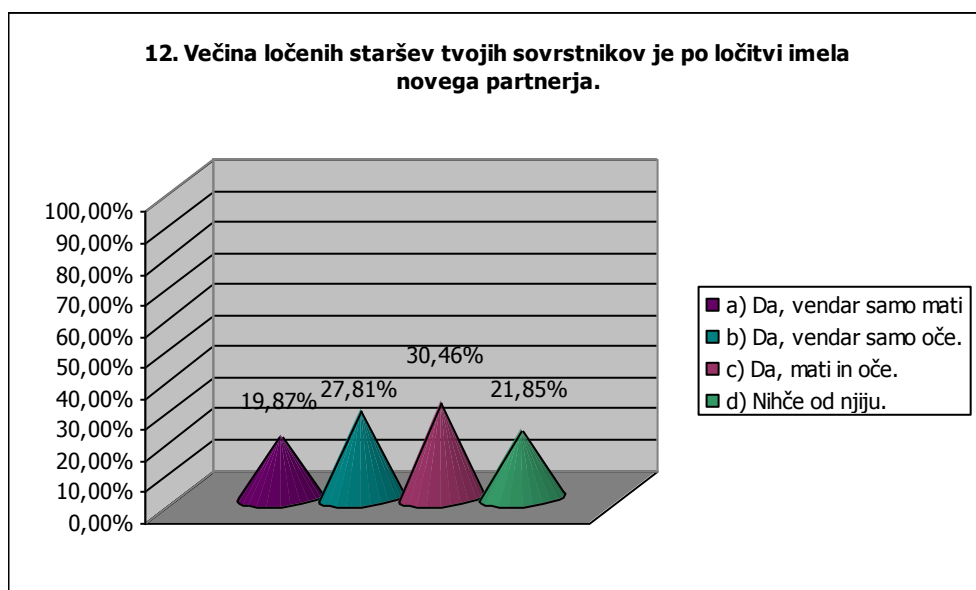

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

- Enak odstotek anketiranih (26,49%) je mnenja, da starš, ki živi ločene od družine, otroku precej popušča pri vsaki stvari in mu kupi vse kar si zaželi. 20,53% anketiranih učencev meni, da starš otroku dovoli, da dela kar želi, 23,18% pa je takšnih, ki so mnenja, da ima starš, ki ne živi z družino, še vedno besedo pri tem, kako se mora otrok obnašati in kakšne morajo biti njegove ocene.

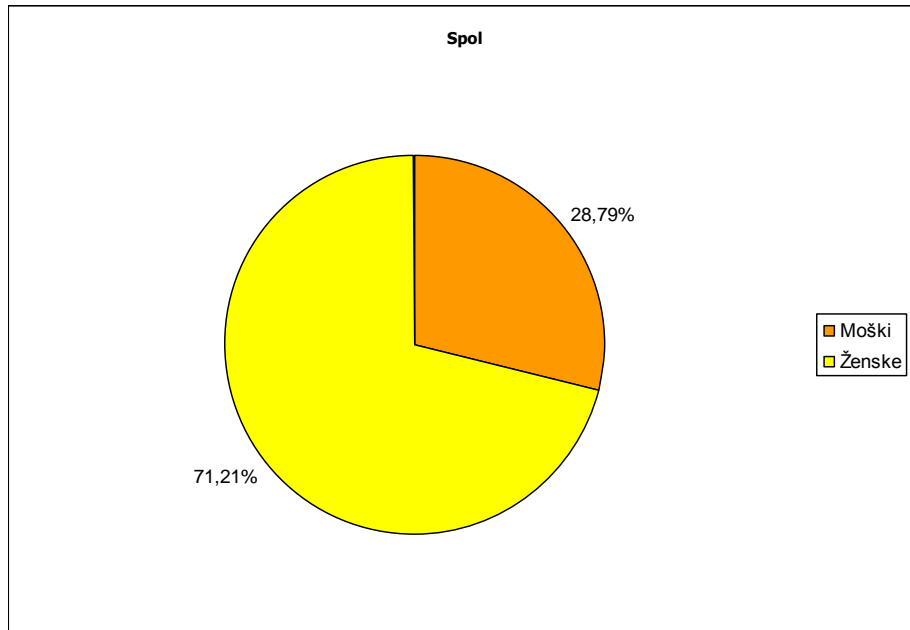
- Skoraj tretjina anketiranih (30,46%) pravi, da so ločeni starši (tako mati kot oče) njihovih sovrstnikov po ločitvi imeli novega partnerja. 19,87% anketiranih pravi, da je imela novega partnerja po ločitvi samo mati, 27,81% pa, da je po ločitvi imel novega partnerja samo oče. Dobra četrtina vprašanih (21,85%) pa pravi, da po ločitvi nista imela novega partnerja niti mati niti oče.

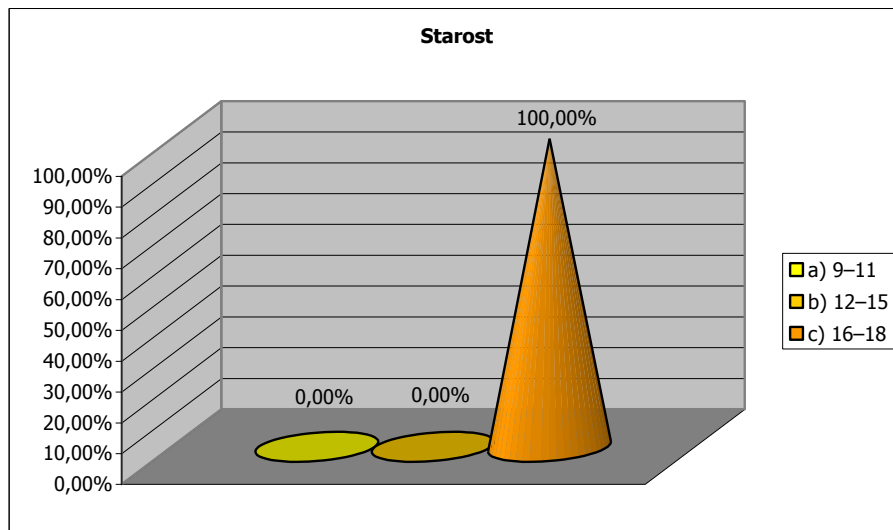
8.1.2 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA NA SREDNJI ŠOLI

Anketni vprašalnik je reševalo **66 dijakov** tretjih in četrtih letnikov srednje šole.

- Anketo je izpolnjevalo 28,79% fantov in 71,21% deklet.

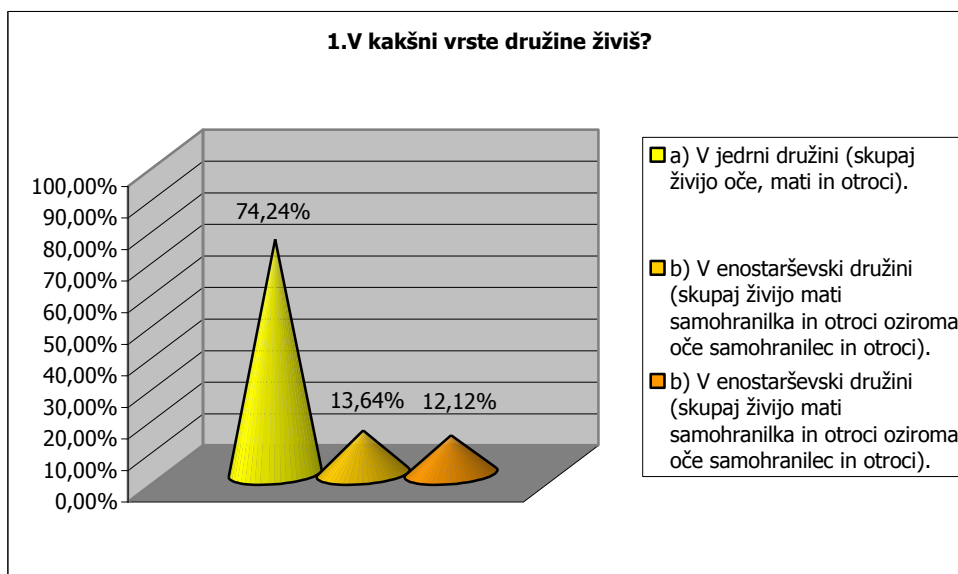

- Dijaki, ki so izpolnjevali anketo, so stari od 16 do 18 let.

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

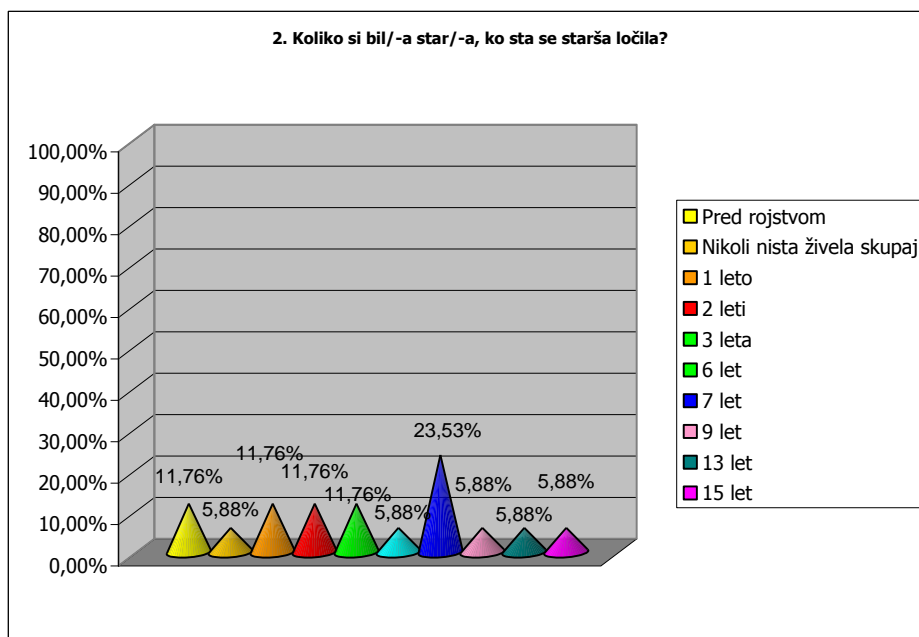
- V jedrni družini živi 74,24% anketiranih učencev, 13,64% jih živi v enostarševski družini. V preurejeni družini pa živi 12,12% anketiranih.

17 anketiranih učencev (25,76%) je nadalje odgovarjalo na sklop vprašanj od 2. do 9., **49 učencev** (74,24%) pa na sklop vprašanj od 10. do 12.

8.1.2.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA OD 2. DO 9. VPRAŠANJA

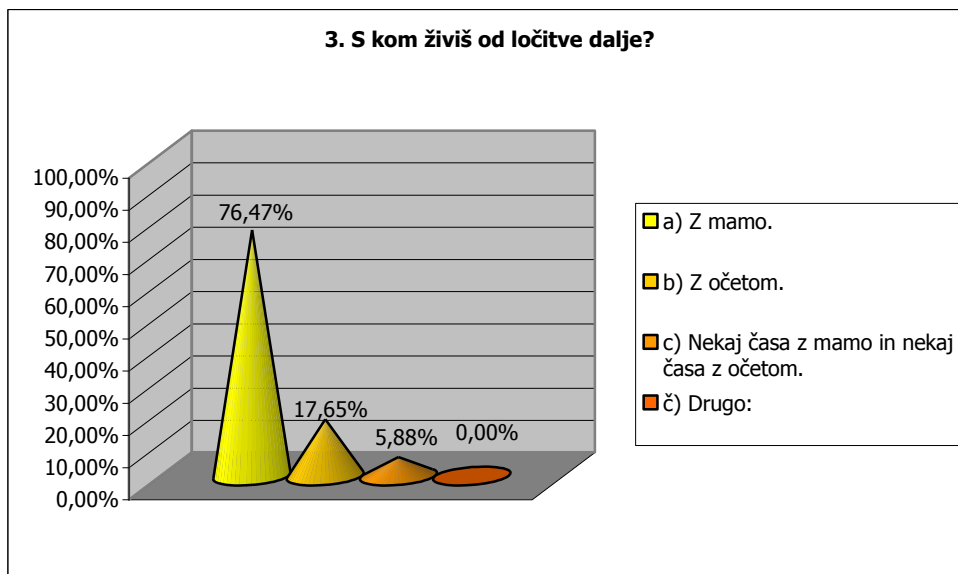
- Ko sta se starša ločila, je bilo največ anketiranih, to je 23,53%, starih 7 let.

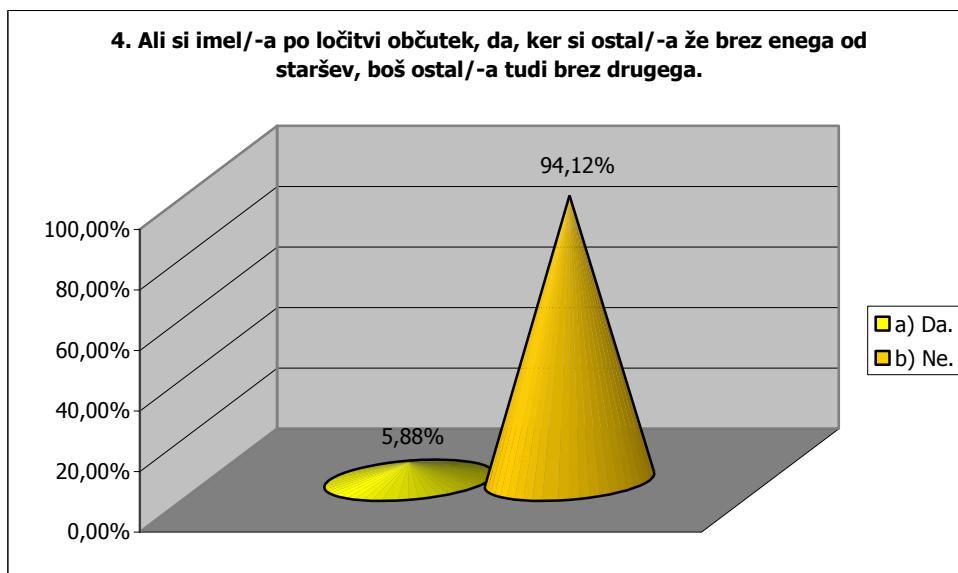
ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?

Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

- Večina učencev živi od ločitve dalje z mamo, in sicer 76,47%, 17,65% jih živi z očetom. Nekaj časa z mamo in nekaj časa z očetom pa živi 5,88% anketiranih.

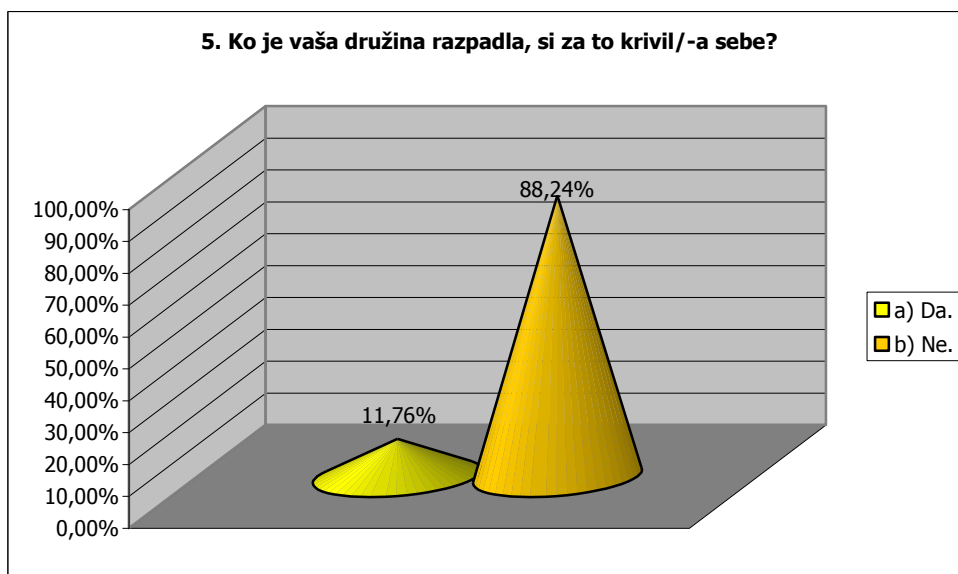

- Skoraj vsi anketirani (94,12%) po ločitvi staršev niso imeli občutka, da, ker so ostali že brez enega od staršev, bodo ostali še brez drugega. Tak občutek je imelo 5,88% anketiranih.

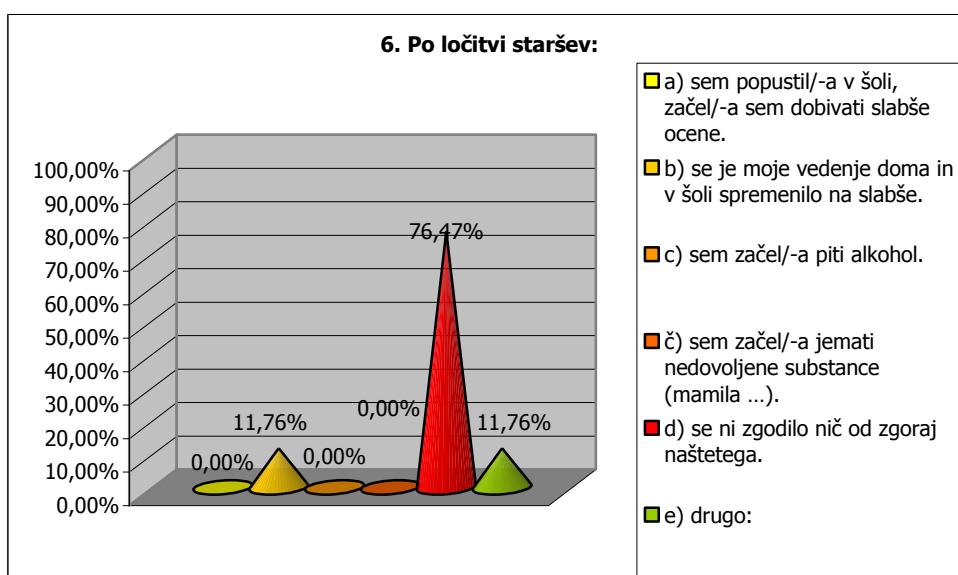

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

- Večina anketiranih srednješolcev (88,24%) za razpad družine ne krivi sebe.

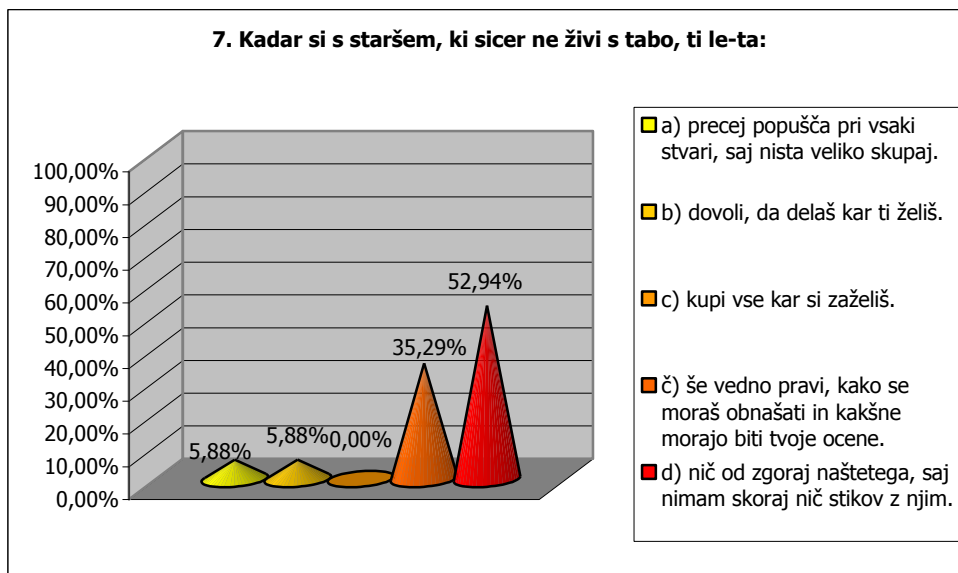

- Večina anketiranih (76,47%) po ločitvi ni popustila v šoli ali začela piti alkohola oziroma jemati nedovoljene substance. 11,76% vprašanih je spremenilo vedenje doma in v šoli na slabše. Pod drugo so anketirani zapisali, da so se zaprli sami vase in da svojih občutkov in problemov niso delili z drugimi.

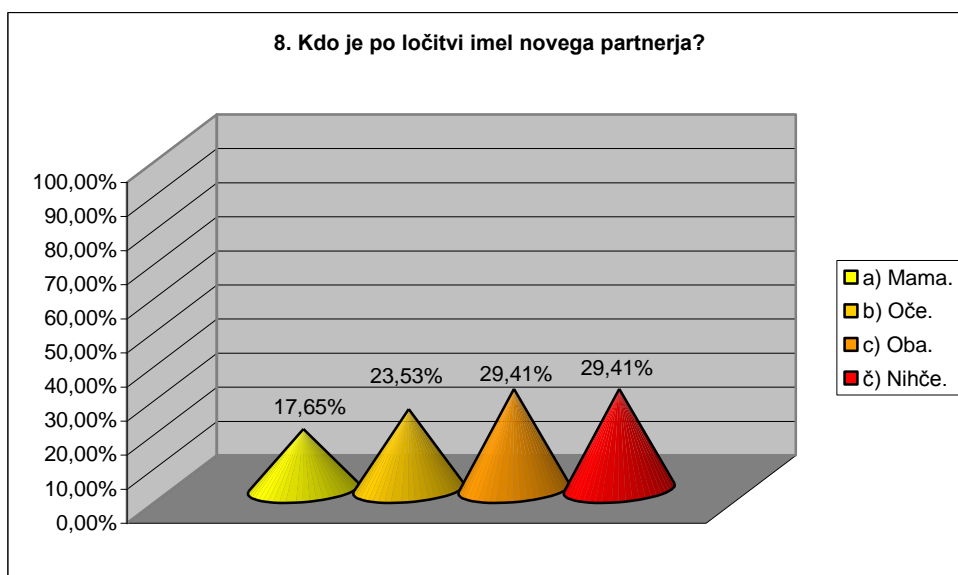

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?
Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

- Več kot polovica anketiranih srednješolcev (52,94%) nima po ločitvi skoraj nič stikov s staršem, ki ne živi z njimi. Večina tistih (35,29%), ki še imajo stike s staršem, ki se je odselil, je mnenja, da jim le-ta še vedno pravi, kako se morajo obnašati in kakšne ocene morajo dobivati. 5,88% anketiranih pa meni, da mu starš precej popušča pri vsaki stvari oziroma dovoli, da dela kar želi.

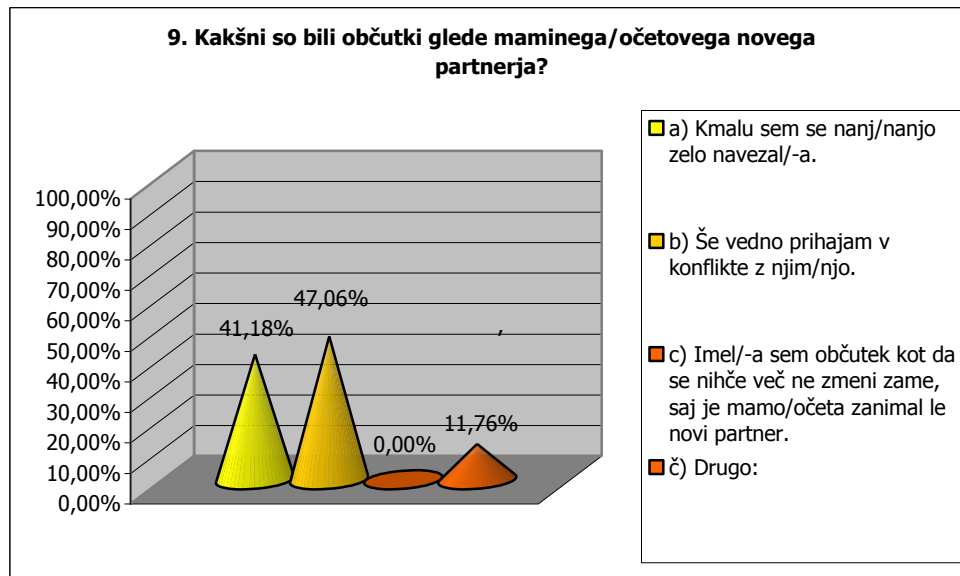

- Enak odstotek anketiranih (29,41%) pravi, da sta po ločitvi imela novega partnerja tako mati kot oče oziroma da novega partnerja ni imel nihče od njiju. 23,53% anketiranih pravi, da je po ločitvi novega partnerja imel oče, 17,65% pa, da mati.

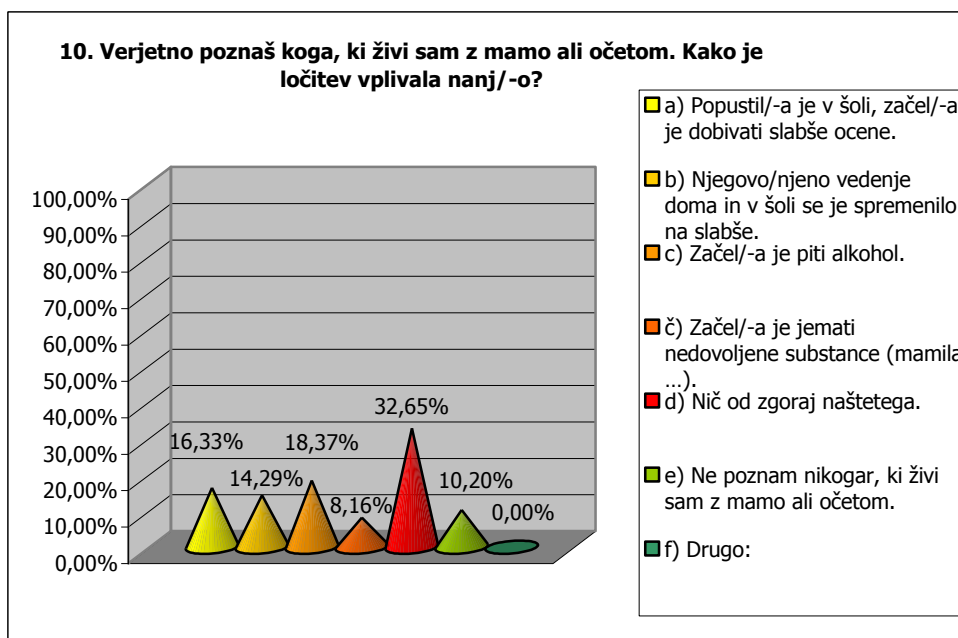
ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

- Skoraj polovica anketiranih srednješolcev (47,06%) še vedno prihaja v konflikt z maminim oziroma očetovim novim partnerjem. 41,18% anketiranih pa se je na maminega/očetovega novega partnerja kmalu navezalo. Pod drugo so anketirani srednješolci zapisali, da so novega partnerja sovražili, ker jih je tepel. En srednješolec pa je zapisal, da je novega partnerja sprejel zaradi spoštovanja do staršev.

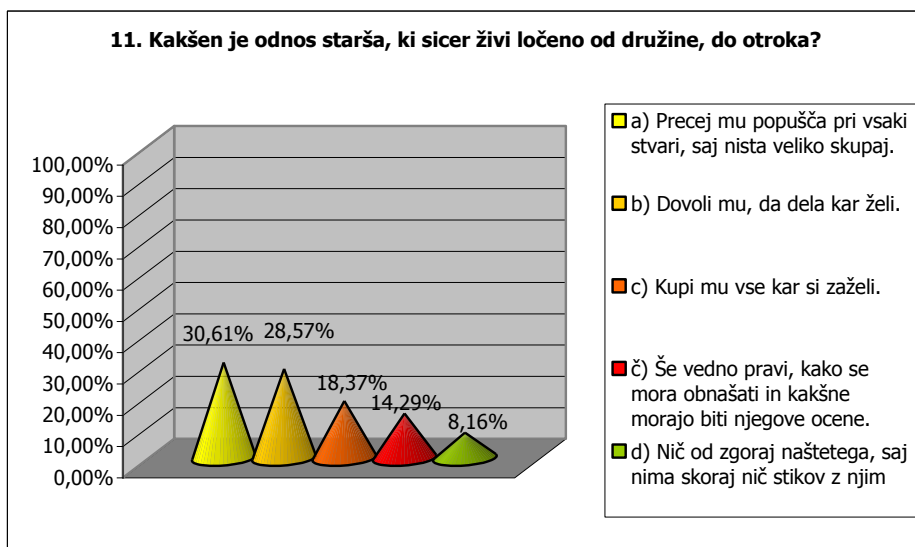
8.1.2.2 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA OD 10. DO 12. VPRAŠANJA

- 32,65% anketiranih meni, da ločitev ni vplivala na to, da bi oseba, ki jo poznajo, popustila v šoli, spremenila vedenje na slabše, začela piti alkohol ali začela jemati nedovoljene substance. 16,33% vprašanih meni, da je na tistega, ki ga poznajo, ločitev vplivala tako, da je popustil v šoli in začel dobivati slabše ocene, 14,29% anketiranih meni, da se je njegovo vedenje spremenilo na slabše, 18,37% vprašanih je mnenja, da je ta oseba začela piti alkohol, 8,16% pa, da je začela jemati nedovoljene substance. 10,20% anketiranih ne pozna nikogar, ki bi živel sam za mamo/očetom.

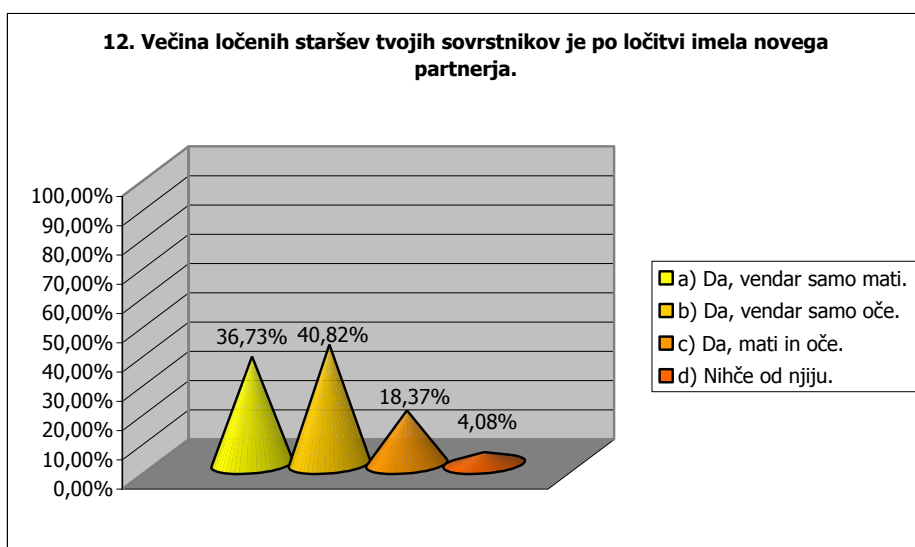

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

- Skoraj enak odstotek anketiranih je mnenja, da starš, ki živi ločeno od družine, otroku precej popušča pri vsaki stvari (30,61%) in mu dovoli, da dela kar želi (28,57%). 18,37% anketiranih učencev meni, da starš otroku kupi vse kar si le-ta zaželi, 14,29% pa je takšnih, ki so mnenja, da starš, ki ne živi z družino, še vedno pravi, kako se mora otrok obnašati in kakšne morajo biti njegove ocene. 8,16% anketiranih pa pravi, da ne drži nič od zgoraj naštetega, saj otrok in starš nimata skoraj nič stikov.

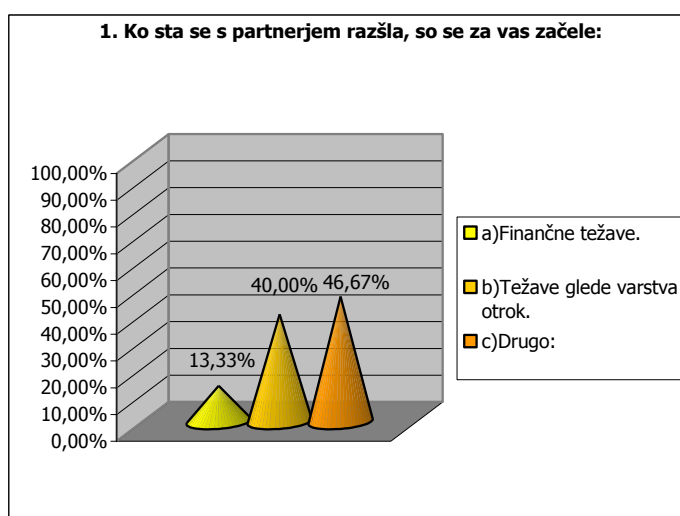
- Le majhen odstotek anketiranih srednješolcev (4,08%) je mnenja, da ločeni starši njihovih sovrstnikov po ločitvi niso imeli novega partnerja. Večina jih meni, da je novega partnerja imela samo mati (36,73%) oziroma samo oče (40,82%). 18,37% vprašanih pa je mnenja, da sta novega partnerja imela tako mati kot oče.

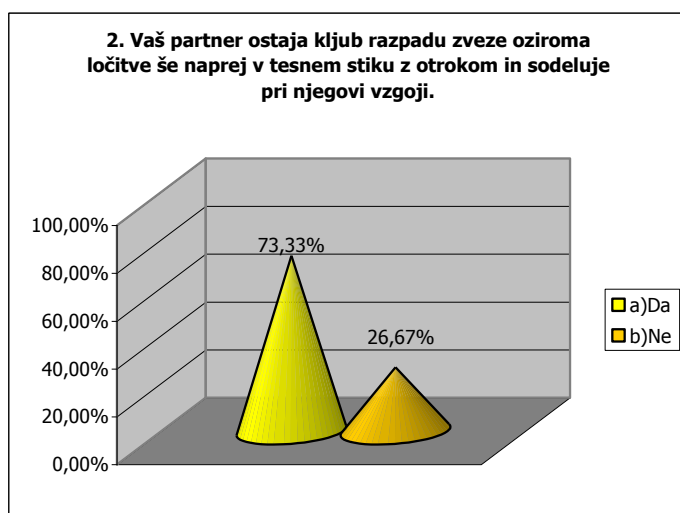
8.1.3 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA MATERE SAMOHRANILKE

Anketni vprašalnik je reševalo **15** mater samohranilk.

- Za 13,33% mater samohranilk so se po ločitvi oziroma razpadu zveze začele finančne težave, 40,00% pa jih je imelo težave glede varstva otrok. Ena mama je zapisala, da so se začele težave glede prevoza otroka, ena pa, da pred nekdanjim partnerjem nima miru. Pet mamic (33,33%) pa je pod drugo zapisalo, da ni bilo nobenih težav.

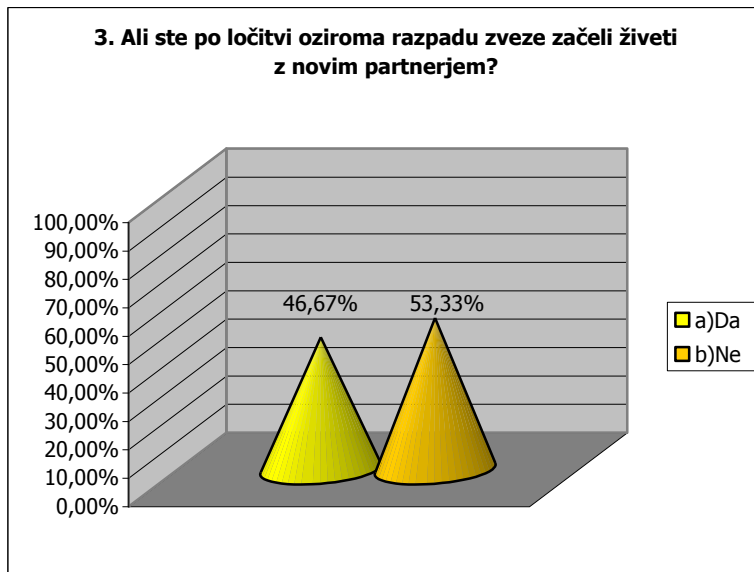

- Večina nekdanjih partnerjev (73,33%) ostaja kljub razpadu zveze v stiku z otrokom in sodeluje pri njegovi vzgoji.

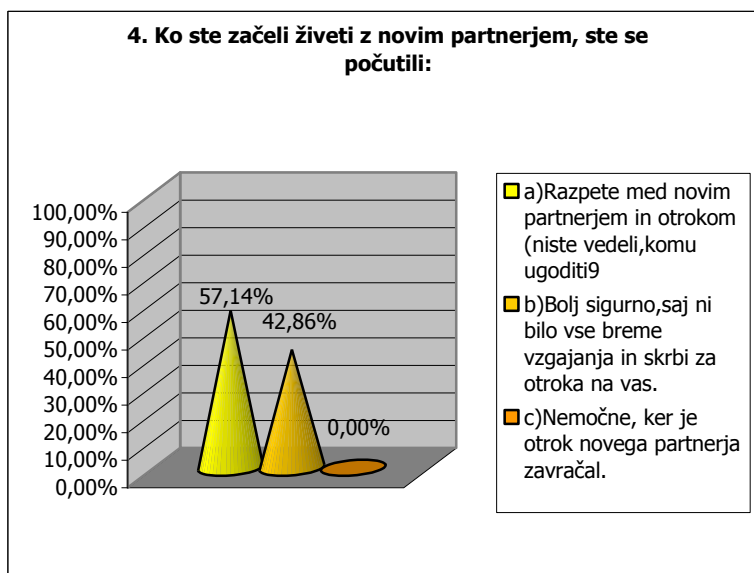

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

- Nekaj več kot polovica anketiranih mamic (53,33%) po ločitvi oziroma razpadu zveze ni začela živeti z novim partnerjem.

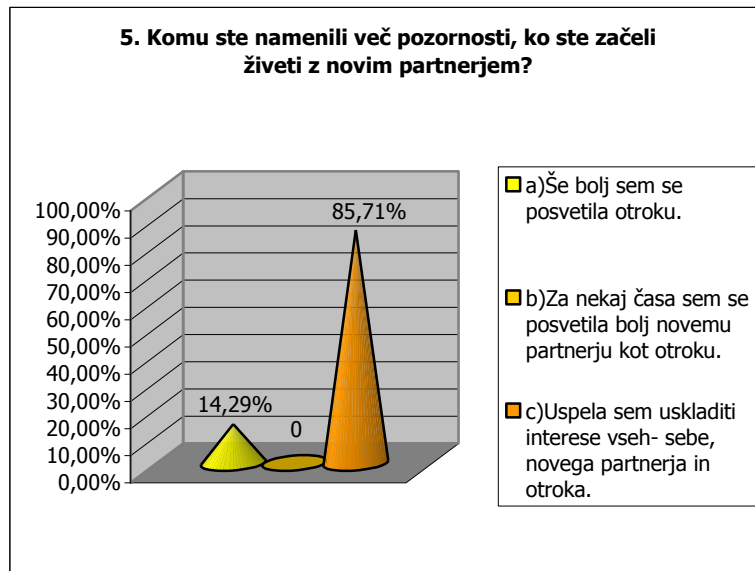

- Največ anketiranih mamic (57,14%) se je potem, ko so začele živeti z novim partnerjem, počutilo razpete med novim partnerjem in otrokom, nekaj manj (42,86%) pa se jih je počutilo bolj varno. Nobena anketirana mamica pa se ni počutila nemočno.

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

- Skoraj večini anketiranih (85,71%) je potem, ko so začele živeti z novim partnerjem, uspelo uskladiti interese vseh, to je, sebe, novega partnerja in otroka. Le nekaj anketiranih mamic (14,29%) se je v tem času še bolj posvetilo svojemu otroku.

8.2 ANALIZA REZULTATOV GLEDE NA ZASTAVLJENE HIPOTEZE

Po pregledu rezultatov praktičnega dela sva ugotavljali, ali lahko zastavljene hipoteze potrdiva ali ovrževa.

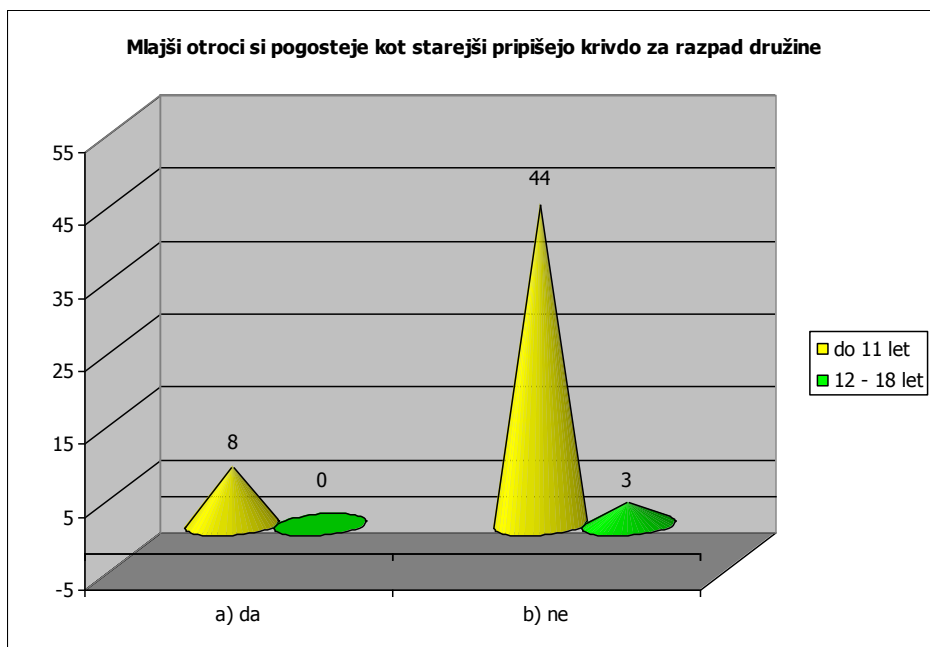
Hipoteza: MLAJŠI OTROCI (DO 11 LET) SI POGOSTEJE KOT STAREJŠI (12 – 18 LET) PRIPIŠEJO KRIVDO ZA RAZPAD DRUŽINE

Da bi hipotezo ovrgli ali potrdili, sva 55 osnovnošolcev in srednješolcev, ki živijo v enostarševskih ali preurejenih družinah, ločili na tiste, ki so bili ob ločitvi stari do 11 let in tiste, ki so bili stari 12 let ali več.

Ugotavljava, da je bila večina anketiranih ob ločitvi stara do 11 let, zato bi za natančno analizo morali imeti več mnenj tistih, ki so bili ob ločitvi stari 12 ali več let.

Če pa sodiva po pridobljenih rezultatih, si večina mlajših otrok ne pripiše krivde za razpad družine.

Hipoteze torej ne moremo potrditi.

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

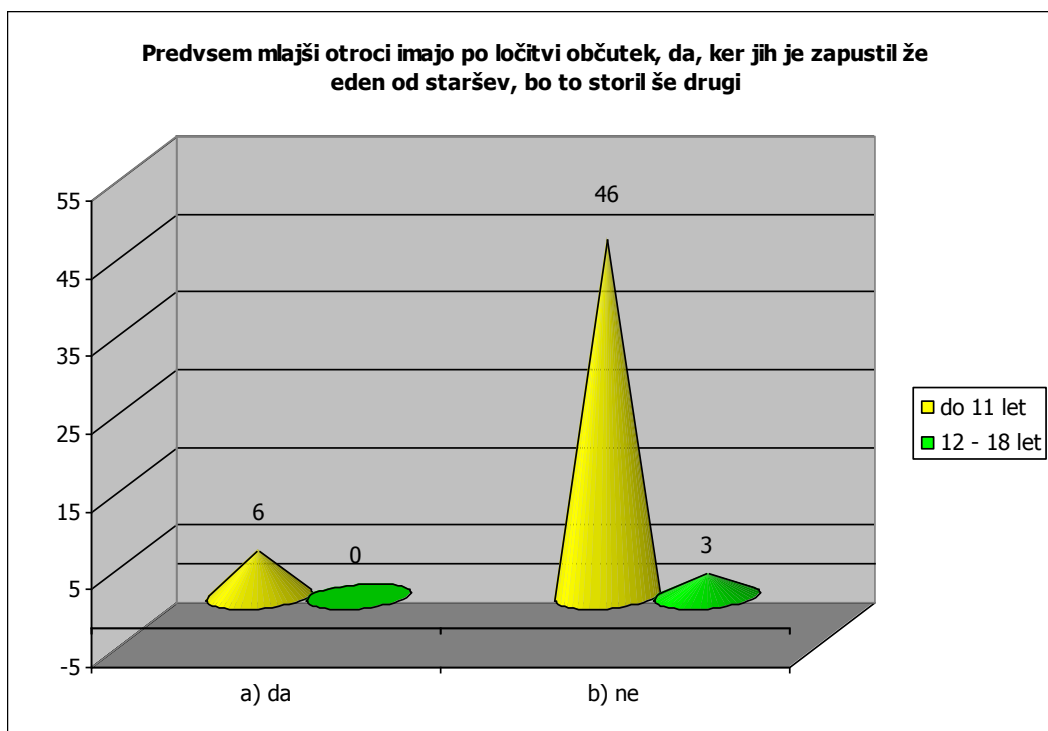
Hipoteza: PREDVSEM MLAJŠI OTROCI IMAJO PO LOČITVI OBČUTEK, DA, KER JIH JE ZAPUSTIL ŽE EDEN OD STARŠEV, BO TO STORIL ŠE DRUGI

Tako kot pri prejšnji hipotezi sva tudi tukaj ločili osnovnošolce in srednješolce, ki živijo v enostarševskih ali preurejenih družinah, glede na starost ob ločitvi staršev.

Kot sva zapisali že pri prejšnji hipotezi, sodi večina vprašanih v kategorijo mlajši otroci, tako, da bi bilo za natančno analizo potrebno pridobiti še več mnenj tistih, ki so stari med 12 in 18 let.

Rezultati, ki sva jih dobili po pregledu anket, pa kažejo na to, da mlajši otroci po ločitvi nimajo občutka, da, ker jih je zapustil že eden od staršev, bo to storil tudi drugi.

Hipoteze torej ne moremo potrditi.

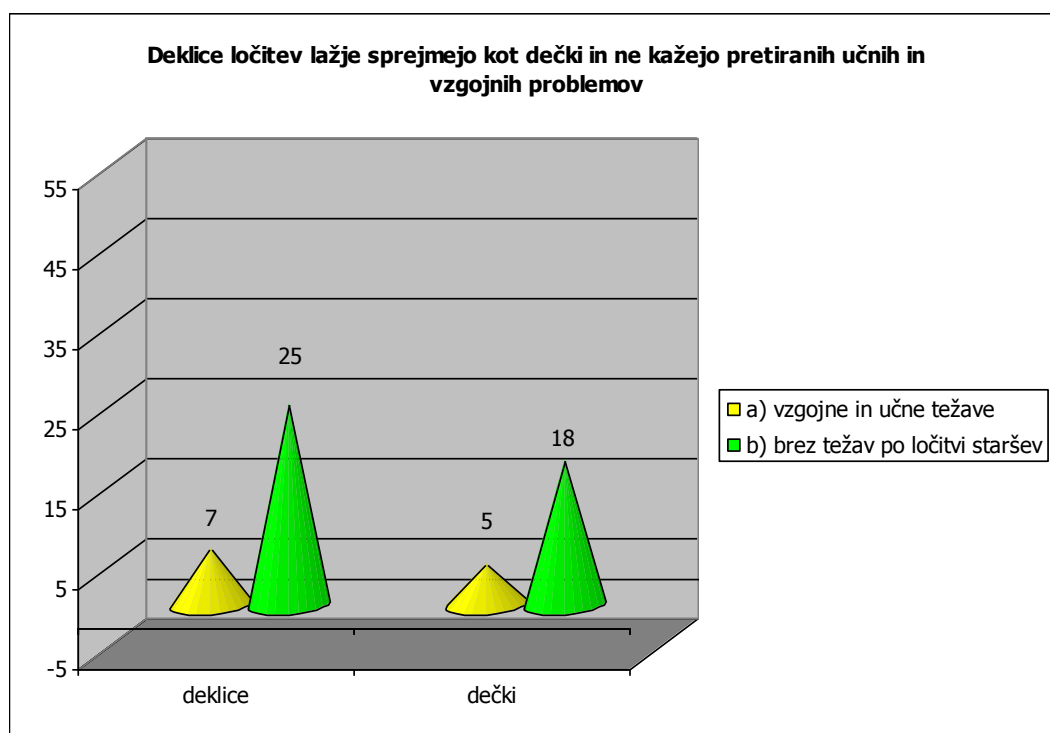
ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?
Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

Hipoteza: DEKLICE LOČITEV LAŽJE SPREJMEJO KOT DEČKI IN NE KAŽEJO PRETIRANIH UČNIH IN VZGOJNIH PROBLEMOV

Da bi hipotezo ovrgli ali potrdili, sva 55 osnovnošolcev in srednješolcev, ki živijo v enostarševskih ali preurejenih družinah, ločili glede na spol.

Ugotavljava, da večina deklic po ločitvi ne kaže pretiranih vzgojnih in učnih problemov, enako pa velja tudi za večino dečkov.

Hipoteze torej ne moremo potrditi.

Hipoteza: PRI OSNOVNOŠOLCIH SE PO LOČITVI KAŽEJO UČNE TEŽAVE V ŠOLI, MEDTEM KO SE PRI SREDNJEŠOLCIH KAŽEJO VEDENJSKE TEŽAVE, POGOSTO PA SE PRED TEŽAVAMI UMAKNEJO V SVET MAMIL IN ALKOHOLA

Ugotavljava, da se pri večini osnovnošolcev in srednješolcev po ločitvi staršev ne kažejo niti učne niti vedenjske težave. Tako nekaj osnovnošolcev kot tudi srednješolcev sodi, da se je njihovo vedenje spremenilo na slabše, nekaj pa je tudi osnovnošolcev, ki menijo, da so popustili v šoli.

Hipoteze torej ne moremo potrditi.

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?
Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

Hipoteza: STARŠ, KI NE ŽIVI Z OTROKOM, SI PRIZADEVA, DA TAKRAT, KADAR JE SKUPAJ Z NJIM, NADOKNADI VSE ZAMUJENO, ZATO MU POPUŠČA, GA RAZVAJA IN MU VSE DOVOLI

Ugotavljava, da velika večina staršev, ki se po ločitvi odseli in ne živi z otrokom, še vedno skrbi za to, kakšne ocene otrok dobiva v šoli in še vedno pravi, kako se mora otrok obnašati.

Le redki so tisti starši, ki otroku zato, da bi nadoknadili zamujeno, popuščajo, ga razvajajo in mu vse dovolijo.

Veliko pa je število srednješolcev, ki nimajo z odseljenim staršem skoraj nič stikov.

Hipoteze torej ne moremo potrditi.

Hipoteza: VEČINA SAMOHRANILK SI PO LOČITVI NE POIŠČE NOVEGA PARTNERJA AMPAK ŽIVIJO SAME Z OTROKOM

Da bi hipotezo potrdili ali ovrgli, sva primerjali rezultate ankete za matere samohranilke in ankete za osnovnošolce ter srednješolce.

Ugotovili sva, da si večina mater samohranilk po ločitvi oziroma razpadu zveze ne poišče novega partnerja, ampak živijo same z otrokom.

Hipotezo torej lahko potrdimo.

Hipoteza: STARŠ, KI SE ODELI, LE REDKO OSTANE V TESNEM STIKU Z OTROKOM IN ŠE NAPREJ SODELUJE PRI VZGOJI

Tako kot pri prejšnji hipotezi sva tudi tukaj primerjali rezultate ankete za matere samohranilke in ankete za osnovnošolce in srednješolce.

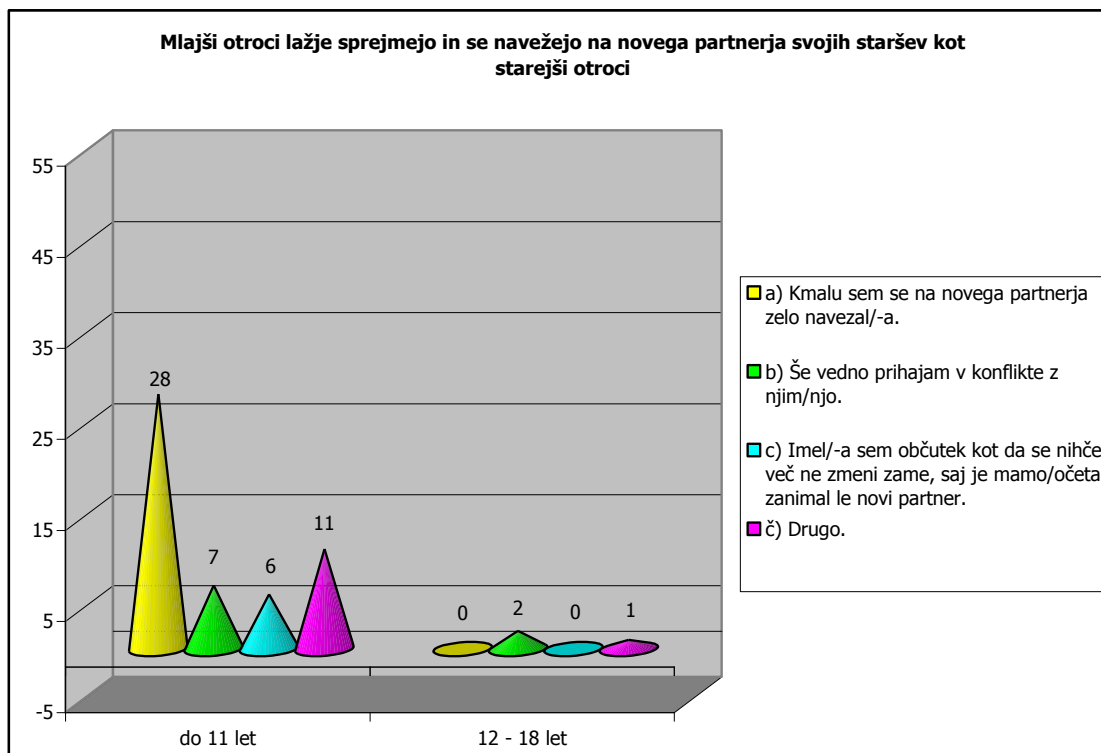
Ugotovili sva, da večina staršev, ki se po ločitvi odselijo in niso več del družine, še vedno ostaja v tesnem stiku z otrokom in še naprej sodeluje pri njegovi vzgoji. Samo pri srednješolcih je nekaj več staršev, ki z otrokom nimajo skoraj nič več stikov.

Hipoteze torej ne moremo potrditi.

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

Hipoteza: MLAJŠI OTROCI LAŽJE SPREJMEJO IN SE NAVEŽEJO NA NOVEGA PARTNERJA SVOJIH STARŠEV KOT STAREJŠI OTROCI

Da bi hipotezo potrdili ali ovrgli, sva 55 osnovnošolcev in srednješolcev, ki živijo v enostarševskih ali preurejenih družinah, ločili glede na to, koliko so bili stari ob ločitvi.

Ugotovili sva, da se je večina mlajših otrok kmalu navezala na nove partnerje svojih staršev. Dva otroka med 12 in 18 letom pa še vedno prihajata v konflikte z novim partnerjem svojih staršev, medtem ko eden pravi, da novega partnerja sprejema zaradi spoštovanja do svojih staršev.

Zanemariti tudi ne gre podatka, da osnovnošolci večinoma sprejemajo novega partnerja svojih staršev, medtem ko srednješolci večinoma še vedno prihajajo v konflikt z njim. Iz tega lahko ugotovimo, da starejši otroci težje sprejemajo novega partnerja svojih staršev kot mlajši otroci.

Hipotezo torej lahko potrdimo.

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?
Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

Hipoteza: V PRIMERU, KO NASTANE NOVA DRUŽINA, JE MATI POGOSTO RAZPETA MED OTROKOM IN NOVIM PARTNERJEM TER POGOSTO POSTAVI OTROKA NA STRANSKI TIR

Ugotovili sva, da je večina mater samohranilk razpetih med novim partnerjem in otrokom in ne vedo, komu bi ugodile.

Hipotezo pa bi lahko vendarle potrdili le delno, saj večina mater samohranilk uspe uskladiti interese vseh v novi družine, torej, svoje interese, interese svojega novega partnerja in interese svojega otroka.

Hipoteza: KO MATI OSTANE SAMA Z OTROKOM, SE SPOPADA ALI S FINANČNIM PROBLEMOM ALI PA S PROBLEMOM VARSTVA OTROKA (KAM DATI OTROKA, KO SO VRTCI ZAPRTI ALI KO JE OTROK BOLAN, MATI PA MORA V SLUŽBO)

Ugotovili sva, da se večina mamic po ločitvi oziroma razpadu zveze znajde ali v finančnih težavah ali pa v težavah glede varstva/prevoza otrok. Več težav imajo matere samohranilke z varstvom otrok, manj je finančnih težav.

Hipotezo torej lahko potrdimo.

8.3 POGOVOR Z GOSPODOM ŽNUDERLOM

Za pogovor smo prosile gospoda Mateja Žnuderla, psihologa na Centru za socialno delo v Celju.

Najprej nama je povedal, da družina pomeni, da skupaj živita generacija staršev in generacija otrok. Najmanj kar more biti izpolnjeno je, da sta dve osebi v skupnosti. Od tega je eden biološki ali socialni starš. Biološki pomeni, da je otroka zaplodil oziroma rodil, če je to ženska. Socialni starš pa je lahko rejnik ali nekdo, ki skrbi za tega otroka. Oblike družin pa so različne, najbolj običajna je, da je v družini oče, mama in nekaj otrok. Lahko pa so tudi drugačne različice, npr., da živi samo eden od staršev skupaj s svojimi otroci, ob njem pa partner ali partnerka, ki pa nista pravi oče ali mama.

Na vprašanje, kateri je najpogostejši vzrok za razpad družine, odgovarja, da je danes najpogostejši vzrok razveza. Manj pogost vzrok pa je smrt enega od staršev ali pa obeh.

Zanimalo naju je tudi, katere so najpogostejše težave neurejenih in enostarševskih družin. Povedal nama je, da bi moški oziroma očetje morali v skupnosti postavljati meje in vztrajati, kaj naj se naredi oziroma česa se ne sme narediti. Če pa mati živi sama z otrokom, ki je vedenjsko težaven, lahko ima težave z vzgajanjem otroka v najstniškem času, saj ne more skrbeti zanj sama. Enak problem se pojavi tudi, če očeta pogosto ni doma. Z dela prihaja pozno ponoči ali pa svoje starševske vloge ne opravljal in se ne briga kako gre otroku v šoli. Tako o otrocih ne ve skoraj nič. Ponavadi se takšni očetje izgovarjajo, da nimajo živcev. Starši, ki ostanejo sami z otrokom, smatrajo, da bi morali nadomestiti obe vlogi, to je očeta in matere. Ponavadi to naredijo na ponesrečen način, tako, da otrokom preveč popuščajo in od njih ne pričakujejo, da bodo kaj naredili sami. Za otroke to ni dobro, ker oblikujejo vzorec prepričanja v sebi, da sami niso naredili nič slabega in da bodo že drugi poskrbeli za njih. Včasih je pa bolje, če gredo starši narazen. Posebej, če imajo zelo različna merila, kaj je prav pri obnašanju otrok. Namesto, da bi otroku postavili meje, se med seboj kregajo. So pa tudi takšni otroci, ki živijo v družini, kjer se starši

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? **Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka**

odklopijo od vseh zahtev in živijo omamljeni z drogami in alkoholom. Na primer pozabijo pripraviti kosilo, se ne ukvarjajo z otrokom in ne skrbijo za red v domu. Takšno vzdušje je zelo slabo za otroka in je bolje, če gredo starši narazen in samo eden pove kaj je prav in kaj ni. Tako ni stalnih trenj in nesoglasij v družini.

Povedal nama je tudi, da je s finančnega pogleda težje, če mora starš sam skrbeti za otroka. V Sloveniji je zelo razširjeno, da delata oba starša, kar je tudi lažje, saj sta tako v družini dva prihodka. Če pa partnerja živita ločeno in imata vsak svoje stanovanje, je težje živeti, ker je manj prihodkov in tako starš ne more nuditi svojemu otroku vsega.

Na vprašanje, kako je z usklajevanjem obveznosti in varstva otrok, odgovarja: «Če živita starša skupaj, skušata svoj delovni urnik uskladiti, da bi tako lahko bila čim prej doma. Če pa živi oče/mati sam/-a z otrokom in so v družini njegovi/njeni starši, lahko oni poskrbijo za otroke. V primeru, da odnos med njimi ni dober, se zgodi, da za otroke poskrbijo tudi sosedje ali prijatelji.»

Povedal nama je tudi, da je potrebno po ločitvi določiti kraj kjer bo otrok živel. Najprej starša najdeta sporazum in ga nato predlagata sodišču v odobritev. Če sta različnega mnenja, se obrneta na center za socialno delo, kjer poskušajo s pogovori najti kompromis. Če ga ne najdeta, potem se za to odločitev odločajo sodniki. Seveda se za mnenje vpraša tudi otroka, saj tukaj starostna meja ni omejena. Pri petnajstih letih se lahko otrok odloči sam, da nastopi na sodišču kot samostojna stranka in ima svojega odvetnika. V tem primeru njegovega interesa ne zastopajo več starši.

Zanimalo naju je tudi kakšne težave se pojavijo pri otrocih, kadar v enostarševsko družino pride nov partner. Gospod Žnuderl pravi, da se moramo na vsako spremembo, ki se na novo pojavi v življenju, prilagoditi. Zelo je pomembno, kako se spoznata otrok in staršev nov partner ali partnerka. Če se postopoma navezujejo drug na drugega, sprememba ni tako huda, ker otrok že pozna to osebo. Če pa se družina kar preseli k novemu partnerju ali novi partnerki, je lahko sprememba zelo velika. To se lahko na primer zgodi, ko se nova družina preseli v drugo okolje, otrok

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? **Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka**

pa zamenja prijatelje in šolo. Težave se pojavijo tudi takrat, ko pride do pomanjkanja stikov s sorodniki tistega starša na katerega so bili otroci prej navezani. S tem se težave samo še kopičijo. Težave, ki se pokažejo pri otrocih, so vedenjske motnje, npr. težave v šoli kjer lahko pokaže otrok neposlušnost, ugovarjanje, napetost, jezljivost, hitro vzkipljivost ali pa se otrok zapre vase in je bolj apatičen (če je bil prej vesel, je zdaj bolj otožen, se odmika od družbe). Zanimiva je tudi oblika, ko otroci postanejo izjemno pridni, kar prej niso bili. Tudi to je lahko en znak klica na pomoč. Se pa to dogaja bolj poredko.

Zanimalo naju je ali gospod Žnuderl pozna primere, ko je v enostarševsko družino prišel nov partner. Povedal je, da ko se v družini pojavi nov partner, nastane nova, preurejena oziroma dopolnjena družina. Tega je seveda veliko, saj, ko se starši ločijo, gredo narazen zaradi partnerskih težav, to pa ne pomeni, da ne bodo vzpostavili novih partnerskih zvez. Otroci se morajo kar pogosto sprijazniti s tem, da imajo starši novega partnerja. Je pa tudi pogosto, da ostanejo mame oziroma očetje sami z otrokom. Gospod Žnuderl dodaja, da bi »težko rekel, katera je bolj pogosta varianta. Po mojem občutku sta obe varianti zelo pogosti.«

Na vprašanje, kakšen je odnos otroka do novega partnerja, odgovarja: »Odnos otroka do novega partnerja je odvisen od starosti. Razmeroma hitro pa se vzpostavi nek odnos le, če je ta oseba prijazna in se do neke mere pač potrudi skrbeti za otroka. Potem pa pridejo leta pred puberteto, se pravi okoli enajstega ali desetega leta, ko pa otroci odklanjajo nove partnerje staršev.«

8.4 POGOVOR Z GOSPO SKAKIĆ

Za pogovor sva prosili gospo Majo Skakić, učiteljico na najini šoli, ki je v najstniških letih, natančneje, ko je bila stara 18 let, doživela ločitev svojih staršev.

Svoje občutke ob ločitvi je opisala kot dejstvo, da se je vsakomur smilila, sama pa je čutila veliko olajšanje, saj sta se starša že nekaj let prej venomer prepirala. Tega, kreganja svojih staršev, pa noče noben otrok.

Zanimalo naju je ali je njena starost vplivala na to, da je čutila ločitev kot olajšanje in ne kot bolečino. Pritrdila nama je in povedala, da je edina sprememba, ki jo je čutila po ločitvi, bila ta, da je postala bolj zaščitniška do svojega mlajšega brata.

Povedala pa nama je tudi, da je pomoč še vedno lahko poiskala pri svoji mami, s katero se je vedno lahko pogovorila, saj ji je ta posvečala veliko pozornosti – tako pred ločitvijo kot tudi po njej. V pomoč pa so ji bile tudi prijateljice in mlajši brat.

Po ločitvi se njena čustva do staršev ali čustva staršev do nje niso spremenila.

Povedala pa nama je tudi, da za ločitev ni krivila nikogar. Meni, da se ljudje včasih pač spremenijo in njihove poti se razidejo. Njeno mnenje je tudi, da če je tako človek bolj srečen in, če se le da, ne prizadene ljubljenih oseb, je tako za vse najboljše.

Zanimalo naju je tudi ali si je kateri od staršev poiskal novega partnerja. Povedala nama je, da si je novega partnerja poiskala mama in da še vedno živi z njim. Dodala je tudi, da se sama z njim dobro razume in se ne spomni, da bi bilo ob prvem srečanju kaj drugače.

8.5 OGLED ODDAJE *DRUŽINA*

Vsak četrtek sva si ogledali oddajo *Družina*, v kateri je nekaj družin prikazalo svoje življenjske navade in pa tudi težave, ki se v družini včasih pojavljajo. Ob tem sva si izpisali in strnili nekaj pomembnih stavkov, ki jih je povedala voditeljica.

Danes je po svetu več tipov družin. Pomembna skupna značilnost je, da družino sestavljajo otroci in odrasli, generaciji, ki sta krvno in tudi drugače trdno povezani. Družina je osnovna celica našega življenja in osnovna celica v naši družbi. V družini se srečujejo glavni nosilci človeštva, predstavniki obeh spolov in predstavniki generacij. Družina je minimalna celica, ki lahko to združuje.

Družina pa ni vedno biološka. Otrok lahko živi s krušnimi starši. Pomembno je, da otrok čuti toplino in zaupanje.

Če otrok odrašča brez očeta, se to vidi na njegovi kakovosti življenja in odraščanju. Še posebno pa po tem kako mati vzgaja otroka, če očeta ni. Vpliv na to, da ni očeta, je pri deklicah drugačen kot pri dečkih. Povečano število samskih ljudi je po eni strani plod tendence po individualizaciji in lažjem obvladovanju ljudi, če so posamezniki - to je makro vidik. Sicer je pa, gledano s položaja neenake odgovornosti, lahko samsko življenje izhod iz problemov neke skupnosti.

9 ZAKLJUČEK

V raziskovalni nalogi sva želeli razmišljati o posledicah, ki jih razpad družine pusti na odraščajočih otrocih. Najprej sva si zastavili nekaj ključnih vprašanj. Zanimalo naju je kaj pojem družina sploh pomeni, katere vrste družin poznamo, kdaj govorimo o razpadu družine in kako ločitev vpliva na odraščanje otroka. Vprašali sva se tudi kakšne težave predstavlja ločitev materam, ki velikokrat po ločitvi postanejo samohranilke in same vzgajajo ter skrbijo za otroke.

Živimo v času, ko vse pogosteje in vse prevečkrat prihaja do razpada družine. Izhajali sva iz dejstva, da je že samo v najinem razredu kar nekaj takšnih otrok, ki živijo v enostarševskih ali preurejenih družinah.

Zanimalo naju je kako starost otrok vpliva na njihove občutke, vedenje in na njihova stališča glede ločitve. Vprašali sva se tudi ali si starši po ločitvi poiščejo novega partnerja in kako ga otroci sprejemajo. Zanimalo pa naju je tudi ali otroci ostanejo po ločitvi v stiku z odseljenim staršem in kakšen je njun odnos. Svoja predvidevanja sva zapisali v hipotezah, s pomočjo katerih sva sestavili dva anketna vprašalnika, enega za osnovnošolce in srednješolce in enega za matere samohranilke.

Analiza vprašalnikov naju je, morava reči, rahlo presenetila. Presenetilo naju je dejstvo, da mlajši otroci ne kažejo pretiranih težav ob ločitvi staršev in da v njih ni skrbi, da bi jih zapustila oba starša.

Presenetilo naju je tudi dejstvo, da starš, ki se odseli, še vedno ostaja v tesnem stiku z otrokom in sodeluje pri njegovi vzgoji. Prav tako zanimivo je dejstvo, da ta starš otroku večinoma ne popušča in še vedno skrbi kakšno je njegovo vedenje in delo v šoli.

Ko sva razmišljali zakaj naju je kar nekaj rezultatov presenetilo, sva sklepali, da je tema najine raziskovalne naloge verjetno za marsikoga še vedno precej občutljiva in da kljub dejstvu, da so ankete anonimne, še vedno marsikdo ne napiše, ne pokaže

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?
Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

čisto odkrito svojih občutkov. Zamislili pa sva se tudi, v kolikšni meri so otroci že sposobni realno presojati o svojih občutkih ali pa si priznati kako čutijo.

Cilj najine raziskovalne naloge je bil ugotoviti ali in kako otroci občutijo ločitev svojih staršev in kaj ločitev pomeni za matere, ki postanejo samohranilke. Cilj, ki sva si ga zastavili, sva lahko dosegli tako, da sva za mnenje povprašali učence najine šole in ene izmed celjskih srednjih šol ter nekaj mamic samohranilk.

Meniva, da sva dosegli svoj cilj, dejstvo pa je, da je področje družine in razpada le-te tako obširno, da bi bilo še marsikaj potrebno raziskati.

10 UPORABLJENA LITERATURA

- http://csp.fdv.si/raziskave/raziskovalni_projekti/projekt/tipi-druzin-in-socialne-mreze
- http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=1617
- <http://www.stat.si/popis2002/gradivo/si-92.pdf>
- <https://www.juliadoria.com/default.cfm?Jezik=sl&Kat=040102&Artikel=2944>
- <http://www.osebnost.si/clanki/preglej.php?id=280>
- http://www.student-info.net/sis-mapa/skupina_doc/fsd/knjiznica_datoteke/590466_psihologija.doc
- <http://www.familylab.si/sl/inside.cp2?uid=84A63D16-48EB-07C9-30A1-6409841F4666&linkid=articleMore>
- Miller, Karen (2000). Otrok v stiski. Ljubljana: Educy
- Ortner, Gerlinde (1997). Nove pravljice, ki so otrokom v pomoč. Ljubljana: Mladinska knjiga
- Podgornik, Nevenka (2005). Izbrana pot k otrokom: pomen izbire ravnanj pri ustvarjanju odnosov in vzgoji otrok – prikaz skozi zgodbe. Nova Gorica: Educa
- Satir, Virginia (1995). Družina za naš čas. Ljubljana: Cankarjeva založba
- Skup. avt. (1970). Slovar slovenskega knjižnega jezika. 1. knjiga. Ljubljana: DZS
- Skup. avt. (2003). Državlјanska vzgoja in etika. Ljubljana: i2
- Verbinc, France (1989). Slovar tujk. Ljubljana: Cankarjeva založba

11 PRILOGE

- PRIMER ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA OSNOVNOŠOLCE IN SREDNJEŠOLCE
- PRIMER ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA MATERE SAMOHRANILKE
- VPRAŠANJA ZA POGOVOR Z G. ŽNUDERLOM
- VPRAŠANJA ZA POGOVOR Z GA. SKAKIĆ

11.1 PRILOGA 1

Primer anketnega vprašalnika za osnovnošolce in srednješolce

ANKETNI VPRAŠALNIK

Sva učenci devetega razreda osnovne šole in izdelujeva raziskovalno nalogo na temo ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? (Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka). Za uspešno izdelavo najine raziskovalne naloge te prosiva, da izpolniš anketni vprašalnik.

SPOL (obkroži):
M
Ž

STAROST (obkroži):
a) 9–11
b) 12–15
c) 16–18

1. V kakšni vrsti družine živiš?
a) V jedrni družini (skupaj živijo oče, mati in otroci).
b) V enostarševski družini (skupaj živijo mati samohranilka in otroci oziroma oče samohranilec in otroci).
c) V preurejeni družini (skupaj živijo eden od staršev, njegov novi partner in otroci).

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?
Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

Stran 2. in 3. reši, če si pri prvem vprašanju obkrožil/-a B ali C odgovor.

2. Koliko si bil/a star/a, ko sta se starša ločila?

_____ let

3. S kom živiš od ločitve dalje?

a) Z mamo.

b) Z očetom.

c) Nekaj časa z mamo in nekaj časa z očetom.

č) Drugo:

4. Ali si imel/-a po ločitvi občutek, da, ker si ostal/-a že brez enega od staršev, boš ostal/-a tudi brez drugega.

a) Da.

b) Ne.

5. Ko je vaša družina razpadla, si za to krivil/-a sebe.

a) Da.

b) Ne.

6. Po ločitvi staršev (obkrožiš lahko več odgovorov):

a) sem popustil/-a v šoli, začel/-a sem dobivati slabše ocene.

b) se je moje vedenje doma in v šoli spremenilo na slabše.

c) sem začel/-a piti alkohol.

č) sem začel/-a jemati nedovoljene substance (mamila ...).

d) se ni zgodilo nič od zgoraj naštetega.

e) drugo:

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?
Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

Če si pri 6. vprašanju obkrožil/-a B odgovor, prosim napiši, kako se je tvoje vedenje spremenilo:

7. Kadar si s staršem, ki sicer ne živi s tabo, ti le-ta (obkrožiš lahko več odgovorov):

a) precej popušča pri vsaki stvari, saj nista veliko skupaj.

b) dovoli, da delaš kar ti želiš.

c) kupi vse kar si zaželiš.

č) še vedno pravi, kako se moraš obnašati in kakšne morajo biti tvoje ocene.

d) nič od zgoraj naštetega, saj nimam skoraj nič stikov z njim.

8. Kdo je po ločitvi imel novega partnerja?

a) Mama.

b) Oče.

c) Oba.

č) Nihče.

Če si pri 8. vprašanju obkrožil/-a A, B ali C odgovor, potem odgovori tudi na 9. vprašanje.

9. Kakšni so bili tvoji občutki glede maminega/očetovega novega partnerja?

a) Kmalu sem se nanj/nanjo zelo navezal/-a.

b) Še vedno prihajam v konflikte z njim/njo.

c) Imel/-a sem občutek kot da se nihče več ne zmeni zame, saj je mam/očeta zanimal le novi partner.

č) Drugo:

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?
Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

Stran 4. reši, če si pri prvem vprašanju obkrožil/-a A odgovor.

10. Verjetno poznaš koga, ki živi sam z mamo ali očetom. Kako je ločitev vplivala nanj/-o? (obkrožiš lahko več odgovorov)

a) Popustil/-a je v šoli, začel/-a je dobivati slabše ocene.

b) Njegovo/njeno vedenje doma in v šoli se je spremenilo na slabše.

c) Začel/-a je piti alkohol.

č) Začel/-a je jemati nedovoljene substance (mamila ...).

d) Nič od zgoraj naštetega.

e) Ne poznam nikogar, ki živi sam z mamo ali očetom.

f) Drugo:

Če si pri 10. vprašanju obkrožil/-a B odgovor, prosim napiši, kako se je njegovo/njeno vedenje spremenilo:

11. Kakšen je odnos starša, ki sicer živi ločeno od družine, do otroka?

a) Precej mu popušča pri vsaki stvari, saj nista veliko skupaj.

b) Dovolj mu, da dela kar želi.

c) Kupi mu vse kar si zaželi.

č) Še vedno pravi, kako se mora obnašati in kakšne morajo biti njegove ocene.

d) Nič od zgoraj naštetega, saj nima skoraj nič stikov z njim.

12. Večina ločenih staršev tvojih sovrstnikov je po ločitvi imela novega partnerja.

a) Da, vendar samo mati.

b) Da, vendar samo oče.

c) Da, mati in oče.

d) Nihče od njiju.

Hvala za tvoj čas in tvoje odgovore.

11.2 PRILOGA 2

Primer anketnega vprašalnika za matere samohranilke

ANKETNI VPRAŠALNIK

Sva učenci devetega razreda osnovne šole in izdelujeva raziskovalno nalogo na temo ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? (Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka). Za uspešno izdelavo najine raziskovalne naloge Vas prosiva, da izpolnite anketni vprašalnik.

1. Ko sta se s partnerjem razšla, so se za vas začele (obkrožite lahko več odgovorov):
--

a) finančne težave.

b) težave glede varstva otrok.

c) drugo:

2. Vaš partner ostaja kljub razpadu zveze oziroma ločitvi še naprej v tesnem stiku z otrokom in sodeluje pri njegovi vzgoji.
--

a) Da.

b) Ne.

3. Ali ste po ločitvi oziroma razpadu zveze začeli živeti z novim partnerjem?

a) Da.

b) Ne.

ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA?
Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka

Če ste pri 3. vprašanju obkrožili A odgovor, potem odgovorite tudi na 4. in 5. vprašanje.

4. Ko ste začeli živeti z novim partnerjem, ste se počutili:

- a) razpete med novim partnerjem in otrokom (niste vedeli, komu bi ugodili).
- b) bolj sigurno, saj ni bilo vse breme vzgajanja in skrbi za otroka na vas.
- c) nemočno, ker je otrok novega partnerja zavračal.

5. Komu ste namenili več pozornosti, ko ste začeli živeti z novim partnerjem?

- a) Še bolj sem se posvetila otroku.
- b) Za nekaj časa sem se posvetila bolj novemu partnerju kot otroku.
- c) Uspela sem uskladiti interese vseh – sebe, novega partnerja in otroka.

Hvala za Vaš čas in Vaše odgovore.

11.3 PRILOGA 3

Pogovor z gospodom Žnuderlom, psihologom na Centru za socialno delo Celje

Naslov raziskovalne naloge: ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? (Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka)

Prosiva za Vaše odgovore na spodaj zastavljena vprašanja.

Za vaš prispevek se Vam najlepše zahvaljujemo.

1. Ali bi nama za začetek lahko na kratko razložili pojem družina in katere vrste družin poznamo?
2. Kateri je danes najpogostejši vzrok za razpad družine?
3. Katere so najpogostejše težave otrok v neurejenih družinah in v enostarševskih družinah?
4. Kako pa je s preživljanjem enostarševskih družin?
5. Kako je z usklajevanjem obveznosti in varstva otrok? Npr. kam dati otroke, če je oče/mati zadržan/-a v službi oziroma če je mati/oče samohranilka/samohranilec?
6. Kako pa rešujete probleme stikov otroka s staršem, ki ne živi več z njim?
7. Ali se pojavljajo težave otrok, če v enostarševsko družino pride nov partner? Kakšne so običajno te težave?
8. Ali poznate primere, ko je v enostarševsko družino prišel nov partner in je nastala dopolnjena oziroma preurejena družina?
9. Kakšen je odnos otroka do novega partnerja?

11.4 PRILOGA 4

Pogovor z gospo Skakić

Naslov raziskovalne naloge: ZAKAJ RAVNO MOJA DRUŽINA? (Razpad družine in vpliv razpada na odraščanje otroka)

Prosiva za Vaše odgovore na spodaj zastavljena vprašanja.

Za vaš prispevek se Vam najlepše zahvaljujemo.

1. Koliko ste bili stari, ko so se vaši starši ločili? Ali menite, da je odvisno od starosti, kako otrok sprejme ločitev svojih staršev?
2. Ali bi lahko opisali vaše občutke ob ločitvi?
3. Kako je ločitev vplivala na vas? Se je kaj spremenilo?
4. Kje ste poiskali pomoč, če ste jo rabili?
5. Ali so se vaša čustva do staršev ali katerega od staršev po ločitvi spremenila? In če, kako?
6. Ali ste za ločitev koga še posebej krivili?
7. Vam je starš, ki se je odselil, kakorkoli popuščal po ločitvi?
8. Ali sta si starša poiskala nove partnerje? In če, kakšna je bila vaša reakcija in kako ste se z novimi partnerji razumeli?